

[SÜGIS 2013 ▶ NR 47]

panorama

inforegio

▶ Ökoinnovatsioon

ELi piirkondade liikumine rohelise majanduse suunas

▶ OPEN DAYS: Euroopa piirkonnad ja linnad startimas aastasse 2020

▶ Makropiirkondlikud strateegiad

▶ ELi solidaarsusfond: kiirem ja lihtsam

Regionaal- ja linnapoliitika

▶ JUHTKIRI	3
Volinik Johannes Hahn	
▶ KIIREM JA LIHTSAM ELI KATASTROOFIABI	4-5
▶ REGIONAALPOLIITIKA. KAS SEE ON KASVU MOOTOR PRAEGUSES KRIISIS?	6-7
▶ ERIÜLEVADE	8-11
PIIRKONNAD JUHTIMAS ELI LIIKUMIST ÕKOINNOVATSIOONI JA ARUKA, JÄTKUSUUTLIKU MAJANDUSKASVU POOLE	
▶ OPEN DAYS ÜLIKOOL	12-13
▶ ERDF ELAMUSEKTORIS	14-15
▶ EUROOPA TERRITORIAALSE KOOSTÖÖ RÜHMITUS	16-17
▶ VÕIMETE ARENDAMINE	18-19
▶ HIINA, JAAPAN JA EL	20-21
▶ MAKROPIIRKONDLIK LÄHENEMINE	22-25
▶ OMA SÕNADEGA	26-29
Ühtekuuluvuspoliitika riiklikud ja regionaalsed perspektiivid	
▶ KAARDID	30-31
Vaesus- või tõrjutuse ohus elavad inimesed, 2011 Vaesus- või tõrjutuse ohus elavate inimeste osakaalu muutus, 2008-2011	
▶ LÜHIUUDISED	32-33
▶ PROJEKTIDE NÄITEID	34-37
Näiteid Tšehhi Vabariigi, Hispaania ja Ühendkuningriigi projektidest ning Euroopa territoriaalsest koostööst	
▶ ÜHTEKUULUVUSPOLIITIKA PERIOODI 2007-2013 JÄRELHINDAMINE	38-39
▶ KALENDRIKUUPÄEVAD	40

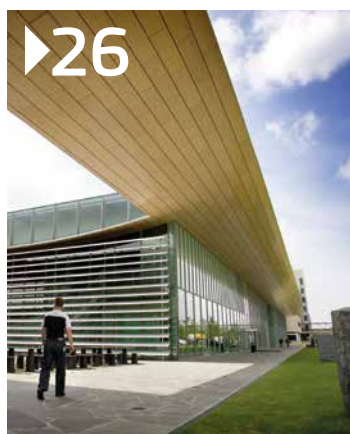
▶ 8

▶ 14

▶ 22

▶ 26

▶ 38

Fotod (lehed):

Kaas: Pääkesepaneelide linnainstallatsioon Zadaris, Horvaatia © Milosz_M/Shutterstock.com
 Leheküljed 3, 6, 7, 20, 21, 22, 32, 34: © Euroopa Komisjon
 Lehekülj 4: © Shutterstock
 Leheküljed 8-9: © Euroopa Komisjon, Le Havre © Igor Plotnikov/Shutterstock.com
 Lehekülj 10: © Steiermark, Austria
 Lehekülj 11: © Cleantech, Soome
 Lehekülj 13: © Regionaaluuringute Assotsiatsioon
 Lehekülj 14: © ECORYS
 Lehekülj 19: © INITS
 Leheküljed 24-25: Sveti Stefani saar © Aadria ja Joonia mere algatus; Ventspils © Shutterstock; Baltic Deal © Leyre Mira
 Leheküljed 27, 28, 29: Holland © Põhja-Brabanti provints; Tšehhi © Belgia Regionaalarengu Ministeerium
 © Région de Bruxelles-Capitale/Brussels Hoofdstedelijk Gewest
 Lehekülj 33: © Gobierno de Extremadura
 Leheküljed 35, 36, 37: © LEC; © FIN-EN; © ROP Střední Čechy
 Leheküljed 38-39: Saksamaa © CRTD; London © Ravensbourne'i Disaini ja Kommunikatsiooni Kolledž; Hispaania © IDEA

Käesolev ajakiri on trükitud inglise, prantsuse ja saksa keeles taaskasutatud paberile. Elektroonilisel kujul on see saadaval 22 keeles aadressil http://ec.europa.eu/regional_policy/information/panorama/index_et.cfm

Väljaande sisu koostamine lõpetati august 2013.

ÕIGUSALANE TEAVE

Ei Euroopa Komisjon ega ükski selle nimel tegutsev isik ei vastuta väljaandes sisalduva teabe kasutamise ega vigade eest, mis võivad vaatamata hoolikale ettevalmistusele ja kontrollimisele tekkis esineda. Väljaanne ei kajasta tingimata Euroopa Komisjoni vaateid ega seisukohti.

ISSN 1725-8200

© Euroopa Liit, 2013

Paljundamine on lubatud tingimusel, et viidatakse allikale.

Kolmanda osapoole autoriõigusega kaitstud materjali kasutamiseks/paljundamiseks tuleb saada luba autoriõiguse valdaja(te)lt.

▶ JUHTKIRI

Johannes Hahn
Euroopa Komisjoni regionaalpoliitika volinik

Liikmesriigid on jõudnud kokkuleppele mitmeaastase finantsraamistiku suhtes aastateks 2014-2020, mis määratleb iga põhilise kulutuste kategooria jaoks maksimaalsed saadaolevad summad. Sel sügisel peavad Euroopa Parlament ja Nõukogu selle heaks kiitma. Kuigi paljudes poliitika valdkondades tehakse kärpeid, on regionaalpoliitika üks valdkondi, mida need kõige vähem mõjutavad.

See otsus tunnustab kõrgeimal tasemel regionaalpoliitika olulisust, aidates kaasa majandustegevusele, -kasvule ja töökohtade loomisele. Viimastel aastatel on regionaalpoliitika nihkunud infrastruktuurile suunatud poliitikalt investeerimispoliitikale, mis stimuleerib töökohtade loomist ja kasvu. Regionaalsed fondid on nüüd Euroopa peamised tegurid Euroopa majanduse ümberkujundamisel, ümberkorraldamisel ja kaasajastamisel Euroopa 2020. aasta strateegia eesmärkidega kooskõlas.

ELi regionaalpoliitika 2014-2020

Uus ümberkujundatud ELi regionaalpoliitika valmistab Euroopa veelgi paremini ette praeguste väljakutsetega tegelemiseks pikaajalise kasvu nimel: töötus, konkurentsivõime puudumine ja kliimamuutus. Tuleva rahandusperioodi jooksul tehtud investeeringute eesmärk on struktuurireform. Nendega toetatakse majandusarengu peamisi valdkondi, mis on VKEde toetus, teadus ja uuenduslikkus, digitaalne tegevuskava ja vähese CO₂ heitega majandus, nagu on määratud Euroopa 2020. aasta majanduskasvu kavas. Need tegevused koondavad Euroopa piirkondade kogupotentsiaali, et ehitada nende majandus üles konkurentsivõimelisele alusele.

Uuenduslikkus on aastate 2014-2020 plaanides üks peamisi prioriteete ja on vaja arukat regionaalpoliitikat, et väheseid avalikke ressursse kõige paremini ära kasutada. Selle strateegia peamine osa on arukas spetsialiseerumine, mille kaudu valib regioon välja piiratud hulgal majanduslikke prioriteete oma tugevuste ja konkurentseeliste põhjal maailmaturul. Aruka spetsialiseerumise teekond nõuab selget teadmist riigi või regiooni tugevustest ja nõrkustest. Kõik raha ja pingutused tuleb koondada nendele, et tagada parim püsiv tulemus ja piiratud ressursside kasutamine parimal viisil.

Euroopa piirkonnad ja linnad startimas aastasse 2020

OPEN DAYS 2013 „Euroopa piirkonnad ja linnad startimas aastasse 2020” (7.-10. oktoober 2013) toimub regionaalpoliitika jaoks eriti olulisel ajal. Piirkonnad ja linnad lõpetavad järgmisel kuul ettevalmistused ELi ühtekuuluvuspoliitika programmide jaoks aastateks 2014-2020. OPEN DAYS annab neile suurepärase võimaluse saada rohkem teada struktuuri- ja investeerimisfondide järgmise etapi prioriteetide ja väljakutsete kohta ning vahetada arvamusi selle kohta, kuidas neid fonde paremini suunata. Piirkondade ja linnade jaoks on oluline osaleda regionaalpoliitika kujundamises, mis toob Euroopa elanikele tõelist kasu ja kutsus esile püsiva kasvu.

▶ KIIREM JA LIHTSAM ELI KATASTROOFIABI

MIDA ME SAAME ÕPPIDA KRIISIAJAL POLIITIKA RAKENDAMISE HINDAMISEST?

Pärast 2009. aasta aprillis toimunud maavärinat Abruzzos toetati Itaaliat peaaegu 500 miljoni euroga.

Üle kümne aasta on Euroopa Liidu solidaarsusfond (ELSF) pakkunud abi neile Euroopa piirkondadele, mida on tabanud suur loodusõnnetus. Euroopa Komisjoni uute ettepanekute eesmärk on muuta katastroofifondi toimimine kiiremaks, lihtsamaks ja tõhusamaks. Hakatakse eraldama vahendeid ettemaksetena ja toetuse saajate valimise kriteeriumid muutuvad selgemaks.

ELi solidaarsusfond on pärast selle loomist 2002. aastal pakkunud abi 52 katastroofi korral kõikjal Euroopas, sh maavärinate, metsatulekahjude, põua ja üleujutuste korral. 23 riigile on abi korras eraldatud üle 3,2 miljardi euro.

25. juulil tehtud uute ettepanekute alusel on katastroofis kannata da saanud piirkondadele esimesel korral saadaval ettemaks. Summa on 10% oodatavast toetusest (max 30 miljonit eurot). Toetuse saamise protsessi kiirendatakse heakskiitmise ja rakendamise protseduuride ühendamisega üheks otsuseks.

Solidaarsusfondi tegevuse ulatus määratakse selle piiramisega loodusõnnetustega ja erisätte kaasamisega põua kohta.

Võimaldatud on ka teatud inimeste põhjustatud katastroofid, mis toimuvad loodusõnnetuse otsesel tagajärjel ja selle dominooiefektina.

Luuakse selgemad toetuskõlblikkuse eeskirjad ja piiratud piirkondlike katastroofide jaoks on vaid üks kriteerium. See põhineb siis piirkondliku sisemajanduse kogutoodangu 1,5% lävel.

Ümberkorralduse vajadus

Solidaarsusfond loodi Kesk-Euroopas 2002. aasta suvel toimunud tõsiste üleujutuste tagajärjel. Mõned fondi suurimad sekkumised olid 2009. aasta maavärina korral Abruzzos Itaalias ja Emilia-Romagna maavärina korral 2012. aasta mais. Mõlema toetuseks kokku eraldati üle ühe miljardi euro. Paljud ELi riigid on palunud fondilt abi üleujutuste, tormide ja metsatulekahjude põhjustatud kahjudega toime tulemiseks. Praegu tegeleb see abi pakkumisega Saksamaale ja selle naabruses olevatele Kesk-Euroopa riikidele, kus toimusid sel aastal mõni aeg tagasi laastavad üleujutused.

MILLELE SEDA KULUTATAKSE?

ELSF aitab katta liikmesriikide kulusid riigiasutuste tehtavate tähtsamate hädaolukorra toimingute rahastamiseks, nt:

- ▶ põhilise infrastruktuuri töökorda seadmine, nt energia, veevõrk, transport, telekommunikatsioon, tervishoid ja haridus;
- ▶ ajutine majutus ja hädaabiteenuste kulu elanikkonna esmaste vajaduste rahuldamiseks;
- ▶ ennetusinfrastruktuuride kindlustamine, nt tammid;
- ▶ kultuuripärandi kaitsmiseks mõeldud meetmed;
- ▶ koristustoimingud.

Erakahjusid, nagu eramajade ja ettevõtete kahjud ning sisetulekust ilmajäämine, sh põllumajanduses, loetakse põhimõtteliselt kindlustatavateks ja need pole kaetud.

Fondi pakutav abi on peamiselt mõeldud riigiasutuste tehtavate hädaolukorra toimingute rahastamiseks. Eraisikute kahjusid või kadusid ei kaeta. Finantsabi pakutakse kõikidele liikmesriikidele ja liitumisläbirääkimisi pidavatele riikidele.

Pärast loomist on aga muutunud üha selgemaks, et rahastamisprotsess pole piisavalt reageerimisvõimeline. Abi andmise protseduur on pikk; sageli läheb katastroofist makse tegemiseni aega kuni aasta.

See vahend on suurte loodusõnnetuste korral väga edukalt toimunud, kuid kaks kolmandikku saadud avaldustest on seotud palju väiksemate, nn piirkondlike katastroofidega, mille kahju jääb alla lävitaseme. Suur osa neist avaldustest ei vastanud erikriteeriumitele ja need tuli tagasi lükata, tekitades seega asjassepuutuva elanikkonna seas pettumust.

Uutes ettepanekutes on selgemalt esitatud, kes ja mis on toetuskõlblikud, eriti seoses piirkondlike katastroofidega. Reegleid on lihtsustatud, et rahalist abi saaks kiiremini anda ja esimesel korral pakutakse ettemaksu võimalust.

Temaatiline prioriteet – riskiennetus

Ülevaadatud solidaarsusfondi määrus julgustab liikmesriike rakendama katastroofide ennetamise ja riskijuhtimise

strateegiaid. Uue rahastamisperioodi 2014–2020 ajal on riskiennetus üks ühtekuuluvuspoliitika temaatilisi prioriteete, mille jaoks on saadaval märkimisväärne kogus raha, kui liikmesriigid hakkavad oma struktuurifondide programme arendama.

Kuidas see toimib?

Suure katastroofi korral on vaid üks toetuskõlblikkuse kriteerium – kahju ületab läve, mis iga riigi jaoks eraldi määratud.

Väiksemate nn piirkondlike katastroofide korral pakutakse nüüd määrata sarnane lävi väärtusele 1,5% piirkondlikust SKTst praeguse üsna keerulise kriteeriumi asemel, mis on seotud katastroofi mõjudega piirkonna elanikkonnale, majandusstabiilsusele ja elutingimustele.

Mõjutatud riigi riigiasutused võivad samuti esitada komisjonile avalduse kuni 10 nädala jooksul pärast esimese kahju ilmumist. Seejärel komisjon hindab avaldust. Kui komisjon otsustab, et ELFSi mobiliseerimise tingimused on rahuldatud, pakub see välja toetuse summa, mida eelarvepädev institutsioon peab sobivaks.

Kui parlament ja nõukogu on selle summa kättesaadavaks teinud, makstakse toetussumma välja korraga ühe maksena. Pole kavandamise ega kaasrahastamise nõuet. Toetust saab kasutada hädaabimeetmete rahastamiseks katastroofi esimesest päevast peale.

Volinik Hahn ütles: „Peame olema reageerimisvõimelisemad ja kiiremad, kui aitame kaasa riikide ülesehituse ja taastamise püüetele pärast katastroofi... Kokkulepitud muudatused teevad solidaarsusfondi kiiremaks, selgemaks ja lihtsamini kasutatavaks.”

Ettepanek on nüüd vastuvõtmiseks esitatud Euroopa Parlamendile ja nõukogule.

▶ LISATEAVET LEIATE SIIT

http://ec.europa.eu/regional_policy/the_funds/solidarity/index_et.cfm

▶ REGIONAALPOLIITIKA. KAS SEE ON KASVU MOOTOR PRAEGUSES KRIISIS?

ELi struktuuripoliitika on avaliku arvamuse kese, eriti majanduskriisi ajal ja kokkuhoiumeetmete rakendamisel. ELi sõnumi edasiandmiseks on oluline läbipaistev ja avatud arutelu – mida läbipaistvam ja avatum arutelu, seda parem. *Panorama* esitab aruande ühe sellise hiljutise arutelu kohta, kus osalesid Johannes Hahn, Euroopa Komisjoni regionaalpoliitika volinik, ja professor dr Michael Wohlgemuth, 19. juulil Euroopa Komisjoni esinduses Berliinis korraldatud Open Europe Berliini juhataja.

Inimesed seisid järjekorras, saamaks Euroopa Komisjoni Berliini esinduse konverentsiruumis kohta, et kuulata arutelu ELi struktuurifondi poolt- ja vastuargumentidest. Arutelu korraldati vastusena Open Europe'i mõttekoja avaldatud vastuolulisele uuringule. Dokumendis kurdeti mitterahuldava seose üle rahastamise ja tulemuste vahel ning soovitati piirata regionaalpoliitika toetust vaeseimatele ELi piirkondadele ja riikidele, lastes rikkamatel korraldada oma regionaalpoliitikat ise.

Volinik Hahn selgitas, et struktuuri- ja investeerimisfondide uus programm 2014. aastast vastab tõhusama ja ühtlasema regionaalpoliitika nõudele, koondades projektid Europe 2020 kasvu ja töökohtade strateegiale. Lisaks tähendab uus lähenemisviis regionaalpoliitikale seda, et kulutused on palju rohkem seotud kindlate eeltingimustega, nagu üleriigilise transpordivõrgustiku strateegia olemasolu. Uus element on ka tugevam keskendumine majandusarengu toetamisele ainult infrastruktuuriprojektide rahastamise asemel.

Professor Wohlgemuthi tõstatatud vastuväidetele vastates teatas volinik Hahn selgelt, et struktuuritoetuste jagamine vaid nõrgimatele piirkondadele on välistatud. „Rahastada tuleb

kõiki ELi piirkondi, et tagada laialdane 2020. aasta strateegia rakendamine,” sõnas volinik Hahn.

Järgnenud arutelu käigus rõhutasid Saksamaa liiduriikide (nii ida kui ka lääne) esindajad, et nad tunnevad end palju kindlamalt Brüsselist tulevate struktuuri- ja investeerimisfondide garantiiga kui Berliinis asuva valitsuse jaotatavate regionaalsete fondide garantiiga. Esindaja Brandenburgist ütles isegi, et regionaaltoetus on Ida-Saksamaa liidumaade jaoks äärmiselt oluline, kuna Saksamaa taasühinemise tõttu kunagi määratud nn uute liidumaade solidaarsusmaks on otsa saanud. Saksamaa piirkondade esindajad ütlesid, et lisaks peeti regionaalseid fonde nii rikkastes kui ka vaestes piirkondades oluliseks vahendiks, millega edendada ELi poliitika vastuvõtmist elanike seas.

Kuigi professor Wohlgemuthi arvates oli uuendatud ühtekuuluvuspoliitika teretulnud, polnud tema meelt võimalik muuta vaid vaeste piirkondade ja riikide rahastamisele keskendumise küsimuses ja ta kordas oma argumente selle pooldamiseks. Ta tõstis esile varest prognoosist tekkivad probleemid, mille tulemuseks on mõne ELi rahastatud projekti madal

“Rahastada tuleb kõiki ELi piirkondi, et tagada laialdane 2020. aasta strateegia rakendamine.”

Johannes Hahn – Euroopa Komisjoni regionaalpoliitika volinik

kulutõhusus. Saksamaa ametiühingute DGB esindaja nõudis Saksamaa energiapöörde (Energiewende) tõttu tihedamat projektide koordineerimist eri ELi piirkondade vahel.

Selle järgnes tuline arutelu ühtekuuluvusfondi toetuskõlblikkuse kriteeriumide kohta. Volinik Hahn kinnitas, et kriteeriumid – mis mõjutavad oluliselt lõplikku vahendite eraldamist – on liikmesriikide vahel tüliõunaks. Ta ütles ka, et suur probleem on raha eraldamine toetuskõlblikkuse kriteeriumi põhjal, kuna komisjon võib kasutada vaid uusimaid saadaolevaid ja kinnitatud arve. Volinik Hahn selgitas, et just sel põhjusel on Kreeka puhul raha eraldamine põhinenud arvudel, mis on pärit võlakriisi tekkimise eelsest ajast.

Publik hindas väga Euroopa Komisjoni regionaal- ja linnapoliitika peadirektoraadi ja Euroopa Komisjoni Berliini esinduse korraldatud arutelu selle vastuolulisuse ja avatuse tõttu. See näitas ka, et ELi struktuuripoliitika jääb avaliku tähelepanu keskmesse, eriti majanduskriisi ajal, kokkuhoiumeetmete rakendamisel ja ELi projekti toetuse üldise vähenemise ajal. Mida läbipaistvam arutelu, seda parem.

► LISATEAVET LEIATE SIIT
<http://ec.europa.eu/deutschland>

BENETI projekt uurib alternatiivseid biokütuseid Soomes.

►PIIRKONNAD JUHTIMAS ELI LIIKUMIST ÖKOINNOVATSIOONI JA ARUKA, JÄTKUSUUTLIKU MAJANDUSKASVU POOLE

Samso saare energiaakadeemia on Taani taastuv- ja säästava energia uurimise keskpunkt.

Jätkusuutlik majanduskasv on Euroopa 2020. aasta strateogia üks peamisi toekspidamisi – sellise Euroopa majanduse arendamine, mis on rohelisem, tõhusama ressursikasutusega ja konkurentsivõimelisem. Euroopa piirkonnad ja ELi struktuuri- ja investeerimisfondid on nüüd need liikumapanevad jõud, mis selle korda saadavad.

Ülemaailmne nõudlus keskkonnatehnoloogia, ökosõbralike toodete ja teenuste ning säästvate disainiideede järele suureneb märkimisväärselt. Nende väärtus maailmaturul, mis on praegu hinnanguliselt 1,15 triljonit eurot aastas, võib pea-aegu kahekordistuda, kuna 2020. aastaks on keskmine hinnang umbes 2 triljonit eurot aastas.

Euroopa Liit on teinud suuri edusamme sellest kasu saamiseks. See tunnustab vajadust kindlustada sünergia aruka ja jätkusuutliku majanduskasvu vahel, et tegeleda kliimamuutuse, keskkonna ja energiaga seotud probleemide ning ka järjest vähenevate ressursidega. Praegust tarbimis- ja tootmisviisi ei saa jätkata. EL peab omaks võtma uuendusliku rohelise majanduse ja selle saavutamisel on regionaalpoliitika investeerimisvahendina oluline tegur.

Euroopa ökotööstuse sektor juba laieneb kiiresti. See pakub 3,4 miljonit töökohta ja selle aastakäive on suurem kui terase-, auto- ja ravimitööstustel.

Hulgaliselt tõendusmaterjali kinnitab, et piirkondadel ja suurtel linnadel on uuenduslikkuse ergutamisel oluline roll, olles tööstusklastrite, pädevuskeskuste, inkubaatorite, tehnoпаркide ja paljude muud tüüpi ametlike ja mitteametlike uuendusvahendite koduks. ELi liikmesriigid, mis investeerivad kõige enam teadusuuringutesse ja ettevõtlusesse sellistes valdkondades nagu säästev energia, ökosüsteemi teenused ja ökoinnovatsioon, tõusevad nüüd esile ELi kõige konkurentsivõimelisema majandusega riikidena.

ELi asutustel on juba suur roll rohelise majanduse edendamises. Perioodil 2007-2013 on keskkonnaprojektidesse otseselt ja kaudselt investeeritud umbes 105 miljardit eurot, mis on 30% saadaolevast ühtekuuluvuspoliitika rahastusest. Sellest 54 miljardit eurot on eraldatud keskkonnateenustele: jäätme-käitlus, veemajandus, looduskaitse ja riskide maandamine. Umbes 3 miljardit eurot on pühendatud ökoinnovatsioonile VKEdes ja veel 48 miljardit vähese CO₂-heite tagamisele nn puhta transpordi, energiatõhususe ja taastuvenergia toel.

Ökosõbraliku ühiselamu idee sai alguse Hollandist ja see ehitati Le Havre'i Prantsusmaal.

Energiaühenduse valdkonda on investeeritud umbes 10 miljardit eurot, millest 4,9 miljardit eurot on investeeritud taastuvatesse energiaallikatesse, nagu biomassi- (1,8 miljardit eurot), päikese- (1,2 miljardit eurot) ja hüdroelektriline/geotermiline energia (1,2 miljardit eurot) ning tuuleenergia (0,6 miljardit eurot).

Rahvusvahelise konkurentsivõime peamine tegur

Euroopa Liit peab ökoinnovatsiooni aina enam oma majanduse ja rahvusvahelise konkurentsivõime üheks olulisimaks teguriks.

Uuel programmiperioodil 2014-2020 on mitmed uue ühtekuuluvuspoliitika temaatilised eesmärgid seotud ökoinnovatsiooniga. Hakatakse edendama toiminguid, mis julgustavad liikumist vähese CO₂-heitega majanduse, keskkonnakaitse, suurema ressursitõhususe, säästva transpordisüsteemi ja ringmajanduse arendamise suunas.

Need on tihedalt seotud püüdega edendada sobivat investeerimist, et ergutada majanduskasvu ja luua töökohti.

2011. aasta lõpupoole võttis EL vastu ökoinnovatsiooni tegevuskava, mis ökoinnovatsiooni kasutuselevõtmise parandamisega turul on mõeldud suurendama keskkonnategevuse tulemuslikkust, looma majanduskasvu ja töökohti ning tagama väheste ressursside tõhusama kasutuse ELis.

Ökoinnovatsiooniks peetakse mis tahes uuendust, mis vähendab loodusressursside kasutust ja kahjulike ainete vabastamist kogu olulistsükli jooksul. Ökoinnovatsiooni esineb kõikides uutes või märkimisväärselt täiustatud toodetes, teenustes, protsessides, turustamisviisides, organisatsioonilistes struktuurides ja mujal.

Konkurentsivõime rahastamine

Euroopa Regionaalarengu Fond (ERF) toetab märkimisväärselt piirkondi ja nende VKEsid nende konkurentsivõime tõstmiseks. Seda saab kasutada kindlate ressurssitõhususele suunatud meetmete kaudu, nagu ENWORKSi⁽¹⁾ programm Ühendkuningriigis, mis sai 2013. aastal RegioStarsi auhinna jätkusuutliku majanduskasvu kategoorias⁽²⁾. Lisaks pakub ELi konkurentsivõime ja uuendustegevuse raamprogramm (CIP) potentsiaalselt rakendatavatele projektidele omakapitali, võrgundusvahendeid ja ühekordseid toetusi, et aidata ökoinnovatiivsetel ettevõtetel, eriti VKEdel, saada oma arendustooteid laborist turule. CIP on umbes 200 miljoni eurose eelarvega perioodiks 2008-2013 toetanud tehnoloogiliselt järeleproovitud lahendusi (tooted, protsessid, tehnoloogiad), et Euroopa loodusressursside paremini ära kasutada. Ökoinnovatsiooni skeemi rahastatud projektide seast üle 240 tegutsevad juba materjalide ringlussevõtu, vee, säästvate ehitustoodete, rohelise äritegevuse, toidu ja joogi valdkondades. Projektide arendajad on enamasti olnud väikeettevõtted, kelle uuenduslikud ideed on vajanud varase staadiumi kapitali oma kasvupotentsiaali saavutamiseks.

Hiljutine uuring näitas, et neisse rohelistesse VKEdesse investeerimine keskkondlikult uuenduslike tehnoloogiate valdkonnas toodab keskmisest suuremat kasumit, loob väärtuslikke töökohti ja leevendab ka keskkonnamõjusid. ELi ökoinnovatsiooni fondide investering on juba 20-kordselt tagasi teenitud. Iga investeeritud euro on toetusesaajatele toonud 20 eurot. Lisaks on kõik toetatud projektid loonud veel kaheksa täistööajaga töökohta. Rahaliselt arvestades on selle keskkondliku kokkuvõtte väärtus üle 800 miljoni euro viie aasta peale ja see on toonud ka märkimisväärselt keskkondlikku kasu, säästes vett ja vähendades kasvuhoonegaaside emissiooni ja jäätmeid.

(1) www.enworks.com

(2) http://ec.europa.eu/regional_policy/cooperate/regions_for_economic_change/regiostars_13_en.cfm

Rahastamist leidnud ökoinnovatsiooni projektid hõlmavad suurel hulgal sektoreid ja tegevusi alates vetikatest oomega-3-rasvhapete tootmisest kuni mittesaastava nahatootmiseni.

Programm Intelligent Energy – Europe (IEE) (Euroopa Intelligentne Energia), mis alustas tegevust 2003. aastal, on veelgi edendanud ELi energiatõhususe ja taastuvenergia poliitikaid. IEE toetab selliseid valdkondi nagu taastuvenergia, energiatõhusad hooned, tööstus, tarbekaubad ja transport. Töötades 2013. aastani on programm avatud kõikidele ELi liikmesriikidele ja ka Norrale, Islandile, Liechtensteinile ja endisele Jugoslaavia Makedoonia vabariigile. Projektide rahastamiseks on eelarves saadaval 730 miljonit eurot.

Arukas spetsialiseerumine

EL tunnustab, et paljudel piirkondadel on oma kindlad suhtelised eelised ja neile tuleks keskenduda. Mõnes piirkonnas on tõesti juba levinud säästva ja ressursitõhusa tehnoloogia arendamise traditsioon.

Jätkusuutliku majanduskasvu edendamisel on piirkondlik ja kohalik kontekst muutunud olulisemaks kui kunagi varem. Esiteks teavad piirkonnad kohalikke uuendussüsteeme ja suudavad panna majandustegevuses osalejaid töötama ühise eesmärgi nimel. Teiseks on neil hea võimalus õppida põhjalikult tundma kohalikke loodusvarasid ja keskkonnaväljakutseid.

Saadakse aru, et jätkusuutlikku ja arukat majanduskasvu ühendavate strateegiade arendamisel ja rakendamisel pole olemas üht kõikidele sobivat juhust. Iga piirkond peab oma võimalusi kasutama ja võib taotleda ELi regionaalpoliitika pakutavat toetust.

STEIERMARK – AUSTRIA „GREEN TECH VALLEY”

Austria korraldab üht maailma juhtivatest roheline tehnoloogia klasteritest – Eco World Styria (Steiermargi ökomaaailm). Steiermarki on juba 1970ndatest saati koondunud palju keskkonnaettevõtteid.

Kohalik äritegevuse toetuse agentuur on aidanud arendada vaba võrgustikku roheline tehnoloogia projektide edendamiseks ja 2005. aastaks oli see võrgustik arenenud hästi asutatud klasteriks. Praegu töötab klasteris aktiivselt umbes 200 ettevõtet ja uurimiskeskust, luues keskkonnatehnoloogia tulevikulahendusi.

Eco World Styria keskendub teaduse-tööstuse-valitsuse koostöömodelile, et tõsta ökoinnovatsioon kõrgemale tasemele. Klaster pakub ettevõtetele huvitavat teenuste valikut, sh turustrateegia tuge, uuenduspotentsiaali hindamist, teadus- ja arendustöö partneri tuvastamist, rahastamisteenusid ja investori otsingut.

Klasteri arenguprojekti kogueelarve aastateks 2007-2012 oli 888 800 eurot. Pool sellest summast oli pärit ERFilt. Klasteri edukus on aidanud omafinantseeringu taset märkimisväärselt tõsta, mis on praegu umbes 40%. See sisaldab klasteri liikmetasu ja projektide ning teenuste tulu.

Eco World Styria ja selle strateegilised partnerid saavad klasteri klientidele kindlustada jätkusuutliku majanduskasvu kogu väärtusahela kaudu biomassi, päikeseenergia, materjalivoo juhtimise ja jäätmete ning vee valdkondades.

Aruka spetsialiseerumise strateegia eesmärk on tuvastada iga piirkonna peamised strateegilised tööstused ja koondada oma uuringu-, uuendus- ning investeerimisstrateegiad nendele. Uuenduslikud tegevused võivad ulatuda kõrgeimal tasemel uurimisest ja arendusest kuni uuenduslike ideedeni ehituses, liikuvuses, kujunduses, energiahalduses ja ärimudelites.

Need põhinevad piirkondade suhtelistel eelistel ja võivad tagada avaliku sektori raha tõhusama kasutamise. Need võivad aidata piirkondadel koondada oma ressursid mõnele peamisele prioriteedile, selle asemel et investeringud valdkondade ja äri sektorite vahel ära jagada.

Näiteks Šotimaa aruka spetsialiseerumise strateegia üks prioriteet on kasutada taastuvenergia jaoks loodusressurside küllust, näiteks laineenergiat. See tööstus pakub Šotimaal juba enam kui 11 000 töökohta. Soome võttis hiljuti valitsuse tasandil vastu strateegia puhta tehnoloogia edendamiseks (vt tabelit).

SOOME SEAB SIHIKS PUHTALE TEHNOLOOGIALE SPETSIALISEERUMISE RIIKLIKUL TASANDIL

Puhas tehnoloogia on globaalselt üks kiiremini kasvavaid sektoreid. Globaalsete turgude suurus on umbes 1600 miljardit eurot (umbes 6% globaalsest SKTst) aastase kasvumääraga peaaegu 10%.

Soomes töötas 2011. aastal puhta tehnoloogia sektoris üle 2000 ettevõtte. Nende aastane käive (20,6 miljardit eurot) moodustas 10,9% SKTst ja saavutas eelmise aastaga võrreldes 10,6% kasvu. Soome puhta tehnoloogia ekspordi väärtus on umbes 12 miljardit eurot, mis on peaaegu 20% Soome koguekspordist.

Soome valitsus algatas 2012. aasta veebruaris puhta tehnoloogia strateegilise programmi, mille eesmärk on muuta puhas tehnoloogia üheks Soome majanduspoliitika prioriteediks.

Siht on luua Soomes puhta tehnoloogia sektoris 2020. aastaks 40 000 töökohta ja kahekordistada puhta tehnoloogia ettevõtete kogukäivet 2018. aastaks umbes 20 miljardilt eurolt 40 miljardile eurole.

Soome puhta tehnoloogia sektori tugevused hõlmavad puhta energia tootmist, tootmise ja hoonete energiatõhusust, ressursitõhusaid tööstusprotsesse, reovee töötlemist, prügikäitlust ja ringlussevõttu. Puhta energia programmis kasutatavad meetmed hõlmavad söe, maagaasi ja imporditud elektri kasutamise vähendamist ning tuule-, päikese- ja bioenergia kasutamise kasvu, parandades energiatõhusust ja luues uusi ettevõtteid, minnes üle elektrisõidukitele ja luues stiimuleid.

Strateegia üks osa Soome puhta tehnoloogia ettevõtete jaoks on parima siseturu loomine ja rahvusvaheliseks muutmise kaudu ettevõtete kasvu ergutamine.

Programmi esimese kahe aasta jooksul (2012-2013) keskenduti juhtsektoritena puhtale energiale, energiatõhususele (IKT kasutamine) ja keskkonnasõbralikule mäetööstusele ning ka puhta tehnoloogia ettevõtete kasvu toetava töökeskkonna üldisele arendamisele. Uute puhta tehnoloogia lahenduste kasutuselevõtmise toetamiseks kasutatakse riigihanget. 2011. aastal moodustas riigihanget Soomes 32,5 miljardit eurot. 2013. aasta lõpuks on seatud eesmärk tõsta riigihanke osa vähemalt 1%-ni 325 miljoni euro väärtuses, et toetada koduturu puhta tehnoloogia ettevõtteid, mis püüdlevald rahvusvahelise ettevõtluse poole.

Programmi eesmärk on edendada puhta tehnoloogia sektoris 5-6 olulise oskusteabe keskuse tekkimist, eriti puhta energia ja energiatõhususe valdkonnas. Lisaks uuritakse võimalust luua oskusteabe keskus, mis keskenduks kindlatele valdkondadele, nt tuuleenergiale. Valitsus edendab ka VKEde rahvusvaheliseks muutmist, eriti kasvavatel turgudel: Hiina, India, Venemaa ja Brasiilia. Eesmärgiks on aidata 80 uuel ettevõttel jõuda 2018. aasta lõpuks rahvusvahelisele turule.

Säästev energia – energiatõhusus elamutes

Järgmise rahastamisperioodi jooksul tuleb kõikidel piirkondadel investeerida märkimisväärne osa ERFi vahenditest säästvasse energiasse. Lisaks pole uue programmi alusel investeerimine elamute energiatõhususse piiratud (praegune piir: 4% ERFist).

Linnad, mis tekitavad 70-80% kõikidest kasvuhoonegaaside emissioonidest, on oluline piirkond, kus võtta kasutusele säästvamad lahendused liikuvuse, energia- ja jäätmesüsteemiga.

Paljud linnad katsetavad juba uusi lähenemisviise ja rohelise majanduse strateegiate varajased kasutuselevõtjad näevad juba positiivset mõju.

Vähese CO₂-heite ja uuenduslikkusel põhineva ressursitõhusa majanduse suunas liikumise saavutamise edu määravad suures osas piirkonna ja linna tasemel tehtud otsused.

► LISATEAVET LEIATE SIIT

Aruka spetsialiseerumise kaudu aruka ja jätkusuutliku majanduskasvu ühendamine:
http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/presenta/green_growth/greengrowth.pdf

▶ OPEN DAYSI ÜLIKOOOL

ÜHTEKUULUVUSPOLIITIKA PIKAAJALISTE VÄLJAVAADETE MEISTRIKLASS

OPEN DAYSi ülikool on oktoobris toimuva 11. Euroopa piirkondade ja linnade nädala oluline osa. See aitab meil keskenduda regionaalse ja linnade arengu valdkonnas toimuvatele uutele akadeemilistele uuringutele.

OPEN DAYSi ülikooli pealkirja all korraldatakse mitmesuguseid töötube, kus akadeemikud, praktikud, ELi ametnikud ja teised huvilised saavad arvamusi vahetada ja katsetada regionaalse ja linnade arengu põhimõtete valdkonnas uusi akadeemilisi kontseptsioone.

ELi ühtekuuluvuspoliitika ja seotud poliitikavaldkondade tuntud akadeemikuid ja teadlasi on kutsutud loenguid pidama ja osalema juhitud paneelidesse OPEN DAYS 2013 tähtsusest kolmandal teemal: „Väljakutsed ja lahendused”.

„Akadeemial on regionaalpoliitika arenguprotsessis oluline roll, eelkõige territooriumide parema mõistmise, nende tugevuste ja nende valitsemise eripärade kaudu,” ütleb professor Eduarda Marques da Costa Lissaboni Ülikoolist. „Samuti soodustab see ulatuslikke poliitikate loomise ja rakendamise seotud põhimõttelisi ja meetoodilisi arutelusid. Akadeemikud viivad läbi rakenduslikke uuringuid seoses mõjude hindamise ja muude *ex-ante* hindamisuuringutega ning osalevad ka kindlate valdkondade ajakohaseid andmeid puudutavas teadustöös perioodi 2014–2020 kontekstis.”

Meistriklass

Esmakordselt OPEN DAYSi ülikooli ajal valmistatakse meistriklass ette partnerluses Regionaaluuringu Assotsiatsiooniga. See koosneb seminaride sarjast 77-le valitud regionaal- ja linnapolitiika valdkonna doktoriõppe üliõpilasele ja varase karjääri uurijale. Osalejad saavad nii ELi kui ka mitte-ELi riikidest.

Meistriklassi avasesioon keskendub ELi ühtekuuluvuspoliitika väljavaadetele perioodil 2014–2020. Teema all „ELi ühtekuuluvuspoliitika: majanduslik kontekst, juhtimise väljakutsed ja väljavaated” räägitakse ajaloost, põhimõtetest ja kontekstist, mis on viinud praeguste reformideni.

Sekumistes uuritakse poliitika mõjusid majanduslikele ja sotsiaalsetele muudatustele, mis ülemaailmsel tasandil aset leiavad, ja arutatakse järgmist.

- ▶ Millised on muutuv maailma majanduses uued võimalused? Kas on uusi ruumilise kontsentratsiooni mõjureid?
- ▶ Milline on erinevate valitsuse tasandite uus roll taastumise tagamisel ja Euroopa 2020. aasta strateegia elluviimisel?
- ▶ Mis on võrreldes 2008. aastaga muutunud territooriumi, ruumi ja poliitika vallas ja mida see ELi ühtekuuluvuspoliitika tuleviku seisukohast tähendab?

Meistriklassi erikülalised on Eduarda Marques da Costa Lissaboni Ülikoolist, professor John Bachtler Euroopa poliitikate uuringukeskusest Strathclyde'i ülikoolist Šotimaalt ja professor Phil McCann Groningeni ülikoolist Hollandist.

▶ LISATEAVET LEIATE SIIT

http://ec.europa.eu/regional_policy/conferences/od2013/od_university.cfm

Prof. Eduarda Marques da Costa, Geograafia ja ruumilise plaanimise instituut, Lissaboni Ülikool

Viimastel aastakümnetel on Euroopa regionaalpoliitika olnud suureneval territooriumil ühtekuuluvuse ja arengu soodustamisel kriitilise tähtsusega. Erinevate riikide ja regioonide poliitikate asjakohasus ja tulemuslikkus tõstab esile ELi suundadeks peetud struktureeritud diagnoosimise ja integreerivate territoriaalsete lähenemiste olulisuse.

Tegelikult on väljakutsed praegu hoopis teistsugused. Need nõuavad paindlikku, mitmetaandilist ja mitmemõõtmelist lähenemist. Kui vaatame näiteks väikese tihedusega piirkondi, näeme, et probleemid pole kuigi palju muutunud (nt vananemisprotsessid või suur sõltuvus avalikest teenustest tööhõive tagamisel ja lähenemisprotsessis). Kuid regionaalarengu teooriad ja regionaalse lähenemise poliitika on muutunud koos territoriaalsete lähenemistega ning seoses vastuste leidmisega uutele väljakutsetele ja paradigmadele.

Sama loogika kehtib ka linnaterritooriumidel, kus mõningad põhimõttelised nõrkused on endiselt päevakorral või maakasutuse surve või keskkonnakonfliktide tõttu isegi intensiivsemad. Kliimamuutuste ja uute energia ja loodusressurssidega seotud väljakutsete kontekstis on need probleemid suurenenud linnades veelgi teravamad.

Tuleviku regionaalpoliitika (pärast 2020. aastat) seisab samuti silmitsi ülemaailmsete väljakutsetega, millel on suur mõju linnadele ja vähem urbaniseerunud territooriumidele, mis Euroopa regioonide sotsiaalset sidusust mõjutavad. Selles kontekstis peaks akadeemia oma suhet poliitikaloomeprotsessiga kitsendama, laiendades teoreetilisi ja meetodilisi debatte Euroopa poliitikate territorialiseerimise parandamiseks.

Prof. Henrik Halkier, Regionaal- ja turismiuuringute professor, Aalborgi Ülikool, Taani

Arvestades poliitikaloome suunast sõltuvat iseloomu, on olemas ilmne oht, et samu meetmeid rakendatakse Euroopa erinevates piirkondades, eriti seoses ELi programmidega, mis peavad vastama standardiseeritud reeglitele ja eeskirjadele. Arenguküsimuste asukohapõhist iseloomu esile tuues võib akadeemia anda olulise panuse poliitiliste sekkumiste asjakohasuse, tulemuslikkuse ja tõhususe suurendamiseks.

Mitmesugustel olulistel põhjustel on suurt rõhku pandud poliitiliste sekkumiste mõju suurendamisele jälgimise ja hindamise kaudu. Need püüdlused on piiratud teoreetiliste arusaamadega arenguprotsesside põhjuslikest seostest ja, tõepoolest, ka poliitikaloojatele kättesaadavate andmetega. Akadeemia saab anda oma panuse, parandades teoreetilist arusaamist arenguprotsessidest ja töötades välja uusi viise avalike sekkumiste mõju hindamiseks.

Kaks võtmeküsimust 2020. aastale järgneval perioodil, mida Euroopa regionaalpoliitika pikaajalise arengu seisukohast rohkem arvestada tuleks, on järgmised.

- ▶ Innovaatikas mitmesuguste teadmiste kombinatsiooni ja ka seniseid piire ületav sotsiaalsete tavade ühendamise kasvav tähtsus. Kui traditsioonilised teadustöö labori tüüpi tegevused on loomulikult endiselt tähtsad, tuleb tegeleda organisatsioonide siseste ja vaheliste laiemate innovaatikaprobleemidega, pöörates tähelepanu nii era- kui ka avalikele teenustele ja arvestades ka maha jäävaid regioane ja asukohti.
- ▶ Tunnistada tuleb firmade ja riigiasutuste regiooniväliste sidemete olulisust, et saaks toetada näiteks kohalike firmade koostööd sobivaimaid teadmisi kandvate asutustega, olgu see siis nende oma regioonis, riigis või mandril.

▶ ERF ELAMUSEKTORIS

RAHASTAMINE ANNAB „KÄEGAKATSUTAVAD JA POSITIIVSEID” EELISEID

ERF-i toetatud elamuprojektid Tallinnas, Eestis (ülal ja all).

Uus ERF-i toetatavate elamusektori sekkumiste uuring programmiperioodil 2007–2013 osutab positiivsele mõjule mitmel rindel. Selliste keerukate ja mitmetahuliste probleemide juures, millega tuleb tegeleda kogu ELis, peaksid tuleviku tegevused olema suunatud integreeritud lähenemisele, mis on kombineeritud tulemusliku raamistiku ja aktiivsema kaasatusega kõigil valitsuse tasanditel.

Enam kui 20 aastat on EL toetanud mitmesuguste programmide kaudu linnade taaselustamist ja linnakeskkonda. Alates 2007. aastast on Euroopa Regionaalarengu Fondi (ERF) ressursid elamusektori sekkumiste jaoks selgelt lubatud.

Perioodil 2007–2013 toimus ühtekuuluvuspoliitikas „linna-dimensiooni” süvalaiendamine, mille tulemusena said kõigist linnapiirkondadest ELi struktuuri- ja investeerimisfondide potentsiaalsed toetusesaajad.

Euroopa Parlamendi algatusel viidi läbi ELi-ülene uuring⁽¹⁾ ERF-i kasutamise hindamiseks rahastusperioodi 2007–2013 mõningate esimeste elamusektori projektide käigus ja selles, et tuua välja selle kõige tulemuslikum roll tulevikus.

(1) Euroopa Regionaalarengu Fondi investeeringud elamumajandusse perioodil 2007–2013, elamusektor linnade säästvas taaselustamises.

TALLINN, EESTI

Energiasääst sotsiaalmajutuses

Tallinn on kasutanud ERF-i nii sotsiaalmajutuse kui ka lastekodude uuendamiseks. Ehitamisel on kokku üheksa väga energiasäästlikku hoonet, mis asuvad linna eri piirkondades, pakuvad elanikele paremat elukeskkonda ja võimaldavad hoonetes kvaliteetsemal tasemel sotsiaalset toetust.

LA FORET, PRANTSUSMAA

Kütusenappusega võitlemine mahajäänud piirkonnas

Selle projekti käigus ehitatakse ümber 446 suure energiakuluga sotsiaalkorterit (kaheksas hoones, mis on ehitatud perioodil 1965–1970). Projekti eesmärk on võidelda kütusenappusega ja taastada sotsiaalselt mahajäänud piirkond. Korterid ehitatakse ümber energiasäästlikeks, parandades elanike elukvaliteeti ja ohutust ning piirkonna mainet.

ELi elamuprobleemid

Kogu ELis püsivad endiselt märkimisväärsed probleemid seoses halva kvaliteediga, liiga kulukate ja vähese energiatõhususega elamutega. Sellised probleemid on sageli sügavad ja keerukad, kuid erinevad liikmesriikide lõikes oluliselt.

Lääne-Euroopa linnade elamuprobleemid hõlmavad sageli viletsast materjalist valmistatud ning probleemsete projektidega kõrgeid kortermaju. Sellest tulenevad probleemid koonduvad äärelinnade amortiseerunud aladele või traditsiooniliselt ehitatud siselinnapiirkondadesse.

Alates aastast 2007 on 2004. aastal või pärast seda ELiga liitunud „uued liikmesriigid“ saanud elamusektoriga seotud projektide rahastamiseks kasutada ERF-i. Nendes riikides on suured sõjajärgsed elamupiirkonnad, mida nähakse linnade peamiste probleemkohtadena. Uuringu kohaselt halveneks põhjalike investeeringuteta kiiresti paljude elamute seisukord, mis looks ühelt poolt linna vaesemale rahvale getod ja teisalt suure nõudluse linnalähipiirkondade ühepe-reelamute järele.

Alates 2009. aastast on kõik ELi liikmesriigid saanud kasutada ERF-i vahendeid energiatõhususe või taastuenergiaga seotud investeeringuteks.

Integreeritud lähenemine

Lisaks kirjanduse ja poliitikate ülevaatamisele vaadeldi uuringu käigus üksikasjalikult kümnet ERF-i toetatud elamusektori sekkumist. Analüüs näitas, kuidas ERF on soodustanud integreeritud lähenemisi mahajäänud kogukondade elamispindade, energia ja sotsiaalmajanduslike vajaduste rahuldamiseks.

ERF-i elamusektori sekkumised andsid käegakatsutavaid ja positiivseid tulemusi nii energiatõhususe kui ka madalamate elektriarvete näol. Sidusrühmad olid suhteliselt positiivsed ka projektide mõju suhtes seotud aspektidele, nagu töökohade loomine ja tervishoid.

Kuid vaid väheste projektide puhul suudeti pöörata korraga tähelepanu kõigile kolmele küsimusele. Mõned neist olid tegelikkuses „ühemõõtmelised“, olles suunatud vaid energiatõhususele; teistes projektides oli hõlmatud ka mõni sotsiaalne aspekt. Leiti, et projektid on tõhusamad, kui nendega tegeldakse integreeritud viisil ja kui riiklikud poliitika soodustavad ERF-i skeemide sidumist muude sekkumistega. Oluline tegur võib olla ka kohalik ja regionaalne poliitiline juhtimine.

On tähtis arvestada, et ERF pole ainus Euroopa elamusektori rahastamise allikas. Euroopa Investeeringuspank (EIP) on juba mõnda aega väljastanud ELis laenuühendust rahalist toetust. Seda rahalist toetust kasutatakse linnade taaselustamiseks, mille oluline aspekt on sotsiaalmajutus.

Järeldused

Uuringu üldine järeldus on, et ERF-i kaudu elamusektori rahastamine annab mitmes aspektis positiivseid tulemusi. Olemas on mitmesuguseid elamusektori sekkumisviise, mis võivad anda terve rea tegelikke ja käegakatsutavaid tulemusi. Energiatõhususega seotud sekkumised on sotsiaalsest vaatepunktist sageli väga positiivsed, kuna aitavad elektriarveid vähendada.

ERF on majutusprobleemide lahendamise ja elektriarvete vähendamise abil palju saavutanud. Enamik projekte annavad elanikele otseselt või kaudselt rahalist abi, et neil oleks võimalik paigaldada näiteks uued aknad või katuse soojustus.

On mitmesuguseid probleeme, mis mõjutavad ulatust, mil määral ERF-i elamusektori projektid mahajäänud kogukondi toetavad. Need probleemid viitavad sellele, et on vaja rakendada teatud meetmeid, mis aitaksid neil madalaima sissetulekuga leibkondadel ERF-i toetusega tegevustele juurde pääseda.

Kuigi elamusektor jääb ELi liikmesriikide vastutusele, saab ERF mängida olulist rolli, toetades säästvat elamumajandust, aidates vähendada energiatarbimist ja liikuda madala süsinikusisaldusega majanduse suunas, ja ühtlasi soodustada sotsiaalset kaasatust.

Elamusektoriga seotud sekkumised peaksid toimuma integreeritud lähenemise kaudu, püüdes lahendada majanduslikke, sotsiaalseid ja keskkonnaalaseid väljakutseid. Näiteks kui energiatõhususe puhul on sekkumise eesmärk peamiselt energiatarbe vähendamine eraldiseisvates hoonetes, on soovitatav, et energiamõõtmega samaaegselt arvestataks ka teatud muude mahajäänud piirkondade probleemidega.

Uuringu järelduses leitakse, et see pingutus võib järgmisel rahastusperioodil rohkem vilja kanda, kui 2014-2020 ühtekuuluvuspoliitika seadus kombineeritakse tulemusliku raamistikuga, tulevikuplaanide ja aktiivse kaasalöömisega kõigil valitsuse tasanditel.

▶ LISATEAVET LEIATE SIIT

http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/studies/pdf/housing/2013_housing_study.pdf

http://ec.europa.eu/regional_policy/information/studies/index_en.cfm#1

▶ EUROOPA TERRITORIAALSE KOOSTÖÖ RÜHMITUS

2006. AASTAL LOODUD ÕIGUSKAITSEVAHENDI SELGEMAKS JA LIHTSAMAKS MUUTMINE

Seitse aastat pärast selle vastuvõtmist muudetakse Euroopa territoriaalse koostöö rühmituse (ETKR) määrust, lisades sellele mitmeid selgitusi ja muutes seda lihtsamaks, et selle kasutamine oleks veelgi atraktiivsem.

Kui Jan Olbrycht, Euroopa Parlamendi ettekandja aastal 2006, selgitas, mis ETKR on, ütles ta lihtsalt: „ETKR on ETKR!” Kuid dokument, mille eesmärk oli liikmesriikidele paindlikkust anda, on nüüdseks osutunud mitte piisavalt selgeks.

Mõnes liikmesriigis ühendati ETKR ELi regulatsiooni rakendamiseks riiklike reeglite vastuvõtmisel olemasolevatesse õigusaktidesse – Prantsusmaal „syndicat mixte” või Saksamaal „Zweckverband” nii riigiasutuste kui ka eraõiguse alusel tegutsevate mittetulundusühingute puhul – ja muudetud regulatsioon jätab samuti lahtiseks võimaluse anda ETKR-ile avalik-õigusliku või eraõigusliku staatuse. Kuid milline on nende vähemalt 35 moodustatud ETKR-i⁽¹⁾ olukord, mis hõlmavad 19 liikmesriiki, kaasavad rohkem 650 kohalikku ja regionaalset asutust ja mõjutavad ligikaudu 30 miljonit Euroopa piirialade kodanikku?

Piirkondlike asutuste õiguskaitsevahend

Liikmesriigid ja keskvõimuorganid saavad oma suveräänsete õiguste põhjal koostööd teha. Piirkondlikud ja kohalikud asutused või teised avalikud asutused saavad liikmesriigi piires koostööd teha: kohalikud asutused moodustavad ühise asutuse ühistranspordi, jäätmete, energia, vee, kultuuri jne haldamiseks. ETKR-i regulatsiooni lähtepunkt on lihtne: mida sellistel piirkondlikel asutustel tavaliselt riiklikus kontekstis

teha lubatakse, peaksid nad tohtima teha ka Euroopa Liidu sisepiiride üleselt. Selline koostöö peaks liidus ja 20 aastat pärast ühisturu kasutuselevõttu normaalne olema. 1980. aastal koostas Euroopa Nõukogu territoriaalkogukondade või asutuste piiriülese koostöö raamkonventsiooni⁽²⁾, kuid paljud liikmesriigid pole seda konventsiooni või selle kolme lisaprotokolliga ratifitseerinud ega naabritega kahe-/kolmepoolseid leppeid sõlminud. Kaasendusandjate vastuvõetud ETKR-i regulatsiooni muutmine teeb niisuguse koostöö selgesõnaliselt ka ELi välispiire ületades võimalikuks: näiteks Prantsusmaa ja Šveitsi vahel, välimiste piirkondade ja nende naabrite vahel (kolmandad riigid või ülemeremaad ja territooriumid) ning Poola, Leedu ja Kaliningradi vahel.

Kiirem ja lihtsam kinnitamismehhanism

Siiski peavad mõned liikmesriigid sellist koostööd isegi liidu sees välispoliitikaks ja on nõudnud kaalukat kinnitamisprotseduuri. Kolme kuu pikkune periood asutuse ETKR-is osalemise ning konventsiooni ja põhikirja kinnitamiseks venis palju pikemaks. Uus versioon võimaldab kuue kuu pikkust perioodi; kui liikmesriik pole selle perioodi lõpuks saatnud põhjendatud märkusi, loetakse kinnitus vaikimisi antuks. Kuid see ei puuduta liikmesriiki, kus ETKR juriidilise isikuna registreeritakse.

Teine oluline selgitus puudutab põhikirja, st dokumenti, milles on pandud paika sisemine töökorraldus. Varem lubati liikmesriikidel nii põhikirja kui ka konventsiooni täielikult hinnata. Nüüd lubatakse neil hinnata ainult seda, kas põhikiri on konventsiooniga (alusdokumendiga) kooskõlas. Teatud tingimustel on kehtestatud kergem kinnitamisprotseduur, kus ainus konventsiooni kinnitatud muudatus on uute liikmete lisamine.

(1) 2013. aasta juuli alguse seisuga oli Regioonide Komitee teadlik 37-st moodustatud ETKR-ist:

<https://portal.cor.europa.eu/egtc/en-US/Register/Pages/welcome.aspx>

(2) <http://conventions.coe.int/Treaty/Commun/QueVoulezVous.asp?CL=ENG&NT=106>

▶ Euroopa territoriaalse koostöö rühmitused

■ Lille-Kortrijk-Tournai	■ ZASNET
■ Ister-Granum	■ INTERREG Programme Grande Région
■ Galicia-Norte de Portugal	■ Eurodistrikt Saarmoselle/ Eurodistrict Saarmoselle
■ Amphictyony/ AMΦIKTYONIA / Anfizionia	■ Abauj az Abaujban
■ UTTS	■ Pons Danubii
■ Karst Bodva	■ Bánát-Triplex Confinium
■ Duero-Douro	■ Linieland van Waas en Hulst
■ West-Vlaanderen/ Flandre-Dunkerque-Côte d'Opale	■ Arrabona
■ ArchiMed	■ Euroregion Tirool – Alto Adige – Trentino
■ Eurodistrict Strasbourg-Ortenau/ Eurodistrikts Strasbourg-Ortenau	■ Gorizia – Nova Gorica – ŠempeterVrtojba
■ Hôpital Transfrontalier de la Cerdagne/Hospital Transfrontarar de la Cerdanya	■ Espacio Portalet
■ Eurorégion Pyrénées-Méditerranée/ Euroregión Pirineos-Mediterráneo/ Euroregió Pirineus Mediterrània	■ Pirineus-Cerdanya
	■ Rába-Duna-Vág
	■ Europrégion Aquitaine-Euskadi

ETKR-ide laiem ulatus

Tänu muudatustele on selgem, et ETKR on vahend, mis võib territoriaalset koostööd soodustada ja edendada ning viia läbi konkreetseid territoriaalse koostöö tegevusi peamiselt (kuid mitte ainult) Euroopa territoriaalse koostöö (ETK) eesmärgi alusel.

Tsiteerides Regioonide Komiteed: „ETKR pakub „võimalust kaasaata ühte koostööstruktuuri mitmesuguseid institutsioonilisi tasandeid” ja seega „avab võimaluse kasutada uusi mitmetasandilise valitsemise vorme, mis võimaldavad Euroopa regionaalsetel ja kohalikel asutustel muutuda edasiviivaks jõuks ELi poliitika koostamisel ja elluviimisel, aidates muuta Euroopa valitsemise avatumaks, osavõturohkemaks, demokraatlikumaks, vastutustundlikumaks ja läbipaistvamaks.”

Seni on ETK korraldusasutusena moodustatud ainult üks ETKR (Grande Région – Luxembourgi ümbruse piiriülene koostöö). Mõni hõlmab võrgustikke, samas kui enamik hõlmab väiksemaid või suuremaid sisepiiridel asuvaid territooriume, mis töötavad välja ühise strateegia ja kasutavad siis mitmesuguseid ETK programme või muid ELi programme, mis nõuavad eraldi projekti- taotluste puhul koostööd (nt Life+ või Erasmus for Entrepreneurs). Tulevikus võivad ETKR-id viia ellu ka vaid programmi osa, põhinagu see siis ETK-l või regioonidevahelisel koostööl eesmärgi Investeering kasvu ja töökohtadesse (IGJ) alusel või isegi mõlemal (nt selleks, et viia ellu integreeritud territoriaalinvesteering või ühine tegevuskava, mida juhib ETK ja mille investeeringud taristusse ja inimestesse pärinevad IGJ-ilt.

Selgemad elluviimise reeglid

ETKR-id saavad taristut ja teenuseid luua ja hallata. Selles kontekstis võib ETKR-i assamblee määratleda taristu või üldisel majanduslikul huvil põhineva teenuse tingimused, sh kasutajate makstavad tariifid ja tasud. Neile tegevustele kehtivad riiklikud eeskirjad tuuakse välja konventsioonis, mis annab kasutajatele rohkem juriidilist läbipaistvust.

Mõne ETKR-i moodustamine viibis juriidiliste probleemide tõttu seoses selle personaliga ja mõned ETKR-id moodustati ilma oma personalita. Muutva regulatsiooni juurde kuuluv ühisdeklaratsioon selgitab tõlgendust, mida ETKR-id oma konventsioonis sätestada tohivad. Lähtepunkt on ETKR-i enese valik. Konventsioonis sätestatud valikute alusel on eraldiseisval ETKR-i personali liikmel pakutavate võimaluste vahel vaba valik: eraõigus või avalik õigus, mis on selle riigi oma, kus ta tegelikult töötab, olenemata sellest, kus ETKR on registreeritud. ETKR-ile antakse ka kogu seadusandlikus pakendis olulisem roll ja konkreetsete sätted on nimetatud nii Ühiste sätete regulatsioonides kui ka ETK regulatsioonides, soodustades seeläbi selle vahendi kasutamist, mis järgmisel programmi- perioodil oma lisaväärtust ja küpsust tõendab.

▶ LISATEAVET LEIATE SIIT

INTERACT ETKR-i käsiraamat:

www.interact-eu.net/LÜHIUUDISED_publications/new_egtc_handbook/174/1547

▶ VÕIMETE ARENDAMINE

OSKUSTE JA VÕIMETE ARENDAMINE STRUKTUURI- JA INVESTEERIMISFONDIDE TÄIELIKUKS KASUTAMISEKS

Võime võtta omaks ja kasutada Euroopa Liidu struktuuri- ja investeerimisfondide osaliselt piiratud liikmesriikide riiklike ja piirkondlike asutuste organisatsioonilise võimekusega. Euroopa Komisjon teeb uusi jõupingutusi liikmesriikide oskuste, võimete ja tegevusvahendite arendamiseks, et struktuuri- ja investeerimisfondidest rohkem investeerida ja kulutuste kvaliteeti parandada.

Struktuuri- ja investeerimisfondide tohutute ressursside kasutamise mõned varjatud takistused on oskuste ja vahendite puudumine riiklike ja piirkondlike haldusasutuste tasemel. On hästi teada, et paljud fondide rakendamisega seotud probleemid saavad alguse liikmesriikide ja piirkondade haldusasutuste vähesest juhtimissuutlikkusest. Märkimisväärsete rahaliste ressursside investeerimine Euroopa piirkondadesse nõuab suurt organiseeritust, pädevust ja pühendumust. Struktuuri- ja investeerimisfondide kõrgemal tasemel omaksvõtu saavutamiseks ja rakendamisel vähesete vigade tagamiseks on vaja õigesti suunatud pingutust, et sobivaid võimeid arendada.

Suured lahknevused tulemuslikkuses

ELis on tegelikkuses suured erinevused struktuuri- ja investeerimisfondide kasutuselevõtmise võime, tõhususe ja mõjususe tulemuslikkuses. Praktikas tuleb tulemuslikkust hinnata investeringute kogu olelustsükli arvestades, mis ulatub programmide üldisest juhtimisest kavandamise, rakendamise, hindamise/jälgimise ja finantsjuhtimise ning -kontrollini. Rakendamise olelustsükli iga etapi edukus sõltub kolmest omavahel seotud tegurist: organisatsioonilisest struktuurist, inimressurssidest ja süsteemidest/vahenditest.

Vajadustele kohandatud lahendused

Investeerimisprotsessi juhivad riiklikud ja piirkondlikud avalikud haldusasutused ja pole ühtegi standardvalemit, mille järgi see protsess peaks toimima. Läheneemisviis peab olema vajadustele kohandatud, proportsionaalne, piisav ja tõhus. Selle

kohta on palju häid näiteid, kuidas juhtimisstruktuuride parandamine, heade inimressursistrateegiade rakendamine või tõhusate abivahendite arendamine mõjutab märkimisväärselt vahendite haldust. Komisjon teeb praegu laialdast võrdlevat analüüsi määratlemaks, milles kitsaskohad seisnevad ja kus need kõige sagedamini esinevad. See aitab riikide kaupa selgeks teha, kus esinevad levinuimad probleemid ja kuidas neile lahendusi leida.

Regionaalpoliitika volinik Johannes Hahn on öelnud: „ELi vahendite kavandamise ja kasutamise kindel institutsiooniline suutlikkus on tõhusa ühtekuuluvuspoliitika keskmes ja seega taastumise ja majanduskasvu jaoks äärmiselt tähtis. Ühtekuuluvuspoliitika kogupotentsiaal jääb kasutamata ilma sobiva vahendite halduse korralduseta, mis põhineb stabiilsusel ja jätkuvusel ja mida juhivad selleks kõige paremini sobivad inimesed, kasutades sobivaimaid vahendeid ja süsteeme. Ilma piisava haldussuutlikkusega on kasutuselevõtmise tase madal, vigade esinemise tase kõrge ja investeringute üldmõju on nõrgem kui peaks. Praeguste majandusraskuste ajal pole kellegi jaoks vastuvõetav, et avaliku sektori rahastamist ei kasutata kõige tõhusamal viisil andmaks Euroopale ja selle elanikele võimaluse saavutada uuesti majanduskasv, tööhõive ja parim võimalik elustandard.“

Selle võrdleva analüüsi põhjal saab hakata tegema operatiivsemat laadi tööd, et probleemidega tegelemiseks arendada abivahendeid ja lahendusi.

Probleemsed valdkonnad

Struktuuri- ja investeerimisfondide juhtimise haldussuutlikkus sõltub mitmest põhiprobleemist:

- ▶ rakendatav korraldusviis (kooskõlastusmeetodid, eelarve kohta otsuste tegemine jne);
- ▶ inimressursid (inimeste hulk ja pädevuse tase); ja
- ▶ protseduurid ja abivahendid.

Nende kolme aspekti kõik elemendid peavad fondide tõhusaks rakendamiseks korralikult toimima.

Struktuur

Tuleb arvestada haldusorganisatsiooni põhilist ülesehitust, võttes arvesse ka rakenduskavade arvu. Peamiste institutsioonide vastutusala ja ülesanded peavad olema selgelt jaotatud. Tuleb arvesse võtta muidki küsimusi, nagu edasivolitamine, seirekomisjonide tõhusus ja sidusrühmade / valitsusväliste organisatsioonidega loodud partnerluse juhtimine jne.

Inimressursid

Kogenud, oskusliku ja motiveeritud personali õigeaegse saadaolevuse tagamine on peamine edutegur. See protsess nõuab korralikke töökirjeldusi, kus on määratletud ülesanded ja kohustused, ning vajaliku personali hulga ja kvalifikatsiooni täpset hinnangut. Haldussüsteemis kehtivad tingimused peavad soodustama selliste professionaalide töölevõtmist ja tööl hoidmist. Inimressursi haldamisel peab poliitiline sekkumine olema minimaalne.

Süsteemid ja abivahendid

Süsteemi toimimise tõhususe parandamiseks peavad olema saadaval sobivad töötegemise abivahendid. Need peaks hõlmama küsimusi, nagu meetodite, juhiste, kasutusjuhendite, süsteemide, protseduuride, vormide jne dokumentatsioon. Sellised süsteemid ja abivahendid saavad muuta üksikute inimeste peas olevad teadmised konkreetseteks teadmisteks, mida saab teiste organisatsioonidega jagada. Tuleb püüda vähendada organisatsioonide haavatavust, näiteks juhtivtöötajate lahkumise korral, ja nii alandada tõrgete tekkimise ohtu ning suurendada üldist tõhusust.

Horisontaalsed vahendid

Paljudel liikmesriikidel on ühised probleemid ja on oluline, et kõikidele oleks kasutamiseks saadaval ühised horisontaalsed vahendid. Need vahendid võivad olla keskendunud ühistele probleemidele, nagu riigihanke juhtimine, korrupsioon, projektide arendamise võime valitsuse madalamal tasemel jne. Need võivad hõlmata ka riigipõhiseid vahendeid, mida liikmesriigid saavad oma vajaduse järgi kasutada.

Parimate tavade ühendamine

Üks lähenemisviisidest, mida kaalutakse, on ühendussüsteemi loomine, mille kaudu saavad liikmesriigid kasutada teiste riikide kogemusi, kus süsteemid ja/või vahendid on kõrgemal tasemel või paremini välja arendatud. Komisjoni lähenemine põhineb peamiselt positiivse sõnumi jagamisel ja sellel, et liikmesriikidel võimaldatakse jagada häid tavasid praegusest palju ulatuslikumalt ja neid julgustatakse seda tegema. Komisjon püüab selles protsessis olla katalüsaatoriks, kogudes häid tavasid ja tehes neid teistele lihtsasti kättesaadavaks. Põhieesmärk on saavutada fondide kasutuselevõtmine kõrgemal tasemel ja veamäärade vähendamine. Põhitegur selle juures on kitsaskohtade kaotamine haldustasandil.

Pädevuskeskus

Selle eesmärgi saavutamiseks on komisjon loonud eritalitluse, haldussuutlikkuse pädevuskeskuse. Selle tööks on kaks lühiajalist eesmärki:

- ▶ võrdleva analüüsi tegemine, et saada ülevaade riigi olukorrast ja tuvastada levinud probleemid; ja
- ▶ riiklikele asutustele juhiste andmine seoses läbirääkimistega haldussuutlikkuse ja tehnilise abi kasutamise kohta perioodil 2014-2020.

Sel on pikemaajalised eesmärgid kindlate liikmesriikide ja piirkondade jaoks abivahendite arendamiseks ja nende vajadustele kohandatud toe pakkumiseks ning süsteemsete lahenduste kavandamiseks, mis on saadaval kõikidele liikmesriikidele ja piirkondadele.

2013. aasta lahtiste uste päeval pühendatakse nendele probleemidele töötuba teemal „The Secrets of EU funds management – or administrative capacity as a key ingredient for an effective and efficient implementation of the European Structural and Investment Funds” (ELi fondide halduse saladused ehk haldussuutlikkus kui Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide tulemusliku ja tõhusa rakendamise põhiosa).

Tianjini sadam, Hiina

► HIINA, JAAPAN JA EL

ÜKSTEISELT PIIRKONDLIKE JA LINNAPROBLEEMIDE KOHTA ÕPPIMINE

Hiinal, Jaapanil ja Euroopa Liidul on palju ühiseid väljakutseid säästva regionaal- ja linnade arengu valdkonnas. Eesmärgiga parandada piirkondlikku ja kohalikku koostööd nende vahel ja edendada ühist õppimist algatas regionaal- ja linnapoliitika peadirektoraat 2009. aastal Euroopa Parlamendi toetusel hulga tegevusi, millese oli kaasatud Hiina ja Jaapani (ning ka teiste ELi strateegiliste partnerite) kõrgemaid ametnikke. Nende tegevuste hulka kuulus teabe ja parimate tavade vahetamine ning seminarid ja töötoad poliitikaküsimuste kohta.

Hiina ja Euroopa Liidu vaheline piirkondlik dialoog

Euroopa Komisjon ja Hiina riiklik arengu- ja reformikomisjon algatasid 2006. aastal kõrgetasemeliste kohtumiste ja koostöötegevuste programmi pärast vastastikuse mõistmise memorandumini allkirjastamist regionaalpoliitilise koostöö kohta. See toimus õpingute, külastuste, koolituste, seminaride ja töötubade vormis vaheldumisi Hiinas ja Euroopas, et edendada õppimist ning regionaalpoliitika kohta teabe ja kogemuste vahetamist.

Tõepoolest on linnade arengu valdkonnas nii Euroopa kui ka Hiina linnadel kahekordne väljakutse: konkurentsivõime parandamine, rahuldades siiski sotsiaalseid ja keskkondlikke nõudeid. Hiina ületas 2011. aastal sümboolse läve, kui selle linnad

kasvasid niivõrd, et neis elavad inimesed moodustasid poole riigi elanikkonnast.

ELi ja Hiina vahelisel kaheksandal kõrgetasemelisel seminaril, mis toimub Brüsselis linnade ja piirkondade 2013. aasta lahtiste uste päevade raames, arutavad kaks poolt linnade arengu põhiprobleeme, sh linnaelanike elutingimuste ja energia, transpordi ja kommunikatsiooni kohaliku infrastruktuuri parandamine. Spetsiaalsetel seanssidel hinnatakse häid tavasid ja võimalusi koostööks ELi ja Hiina piirkondade vahel paremini integreeritud linna- ja maapiirkondade arengu edendamise ning piirkondliku uuendussüsteemi toetamise valdkondades.

Sarnaselt eelmistele seminaridele annab sündmus osalejatele platvormi arvamuste jagamiseks kindlate regionaalpoliitika kogemuste kohta. See tegevuskava arendab edasi 2012. aasta detsembris Hiinas, Guangzhou linnas, Guangdongi provintsis toimunud eelmisel regionaalpoliitika kõrgetasemelisel seminaril tehtud kokkuvõtteid.

Kahepäevane Guangzhous peetud üritus tõi kokku kõrgetasemelised esinejad Euroopa Komisjonist ja valitud Euroopa piirkondadest ning Hiina poole pealt esinejad riikliku tasandi valitsusest ja juhtivatest provintside asutustest (Guangdong, Hunan, Sichuan ja Guizhou). Osalejate hulka kuulusid paljud kõrgema astme isikud piirkondlikest haldusasutustest ja mitme linna arengu- ja reformibüroode delegaadid.

Hiinast ja Euroopast pärit umbes 90 osalejaga seanssidel keskenduti linnade säästvale arengule ning linna- ja maapiirkondade ühendustele.

Uste avamine Euroopas

Euroopa Komisjon käivitas 2010. aastal CETREGIO, mis on Hiina-Euroopa koolituste sari regionaalpoliitika kohta. Programmi eesmärk on tugevdada Euroopa ja Hiina piirkondade ühendusi, mida saab omakorda mõlemapoolset edasi arendada, sh olulises ärisuhete valdkonnas.

Koolitused on korraldatud nii, et need sisaldaks kahenädalasi teabeseansse vähemalt kolmes ELi liikmesriigis, hõlmates seminare, loenguid ja õppekäike valitud põhivaldkondade parimate tavade näidiskohtadesse. Alates 2010. aastast on enam kui 120 Hiina otsustajat 31-st provintsitasandi piirkonnast saanud jagada kogemusi ja käia vaatamas parimate tavade näiteid 12 ELi liikmesriigi enam kui 40 piirkonnas, mis on valitud selle geograafilise mitmekesisuse kujutamiseks.

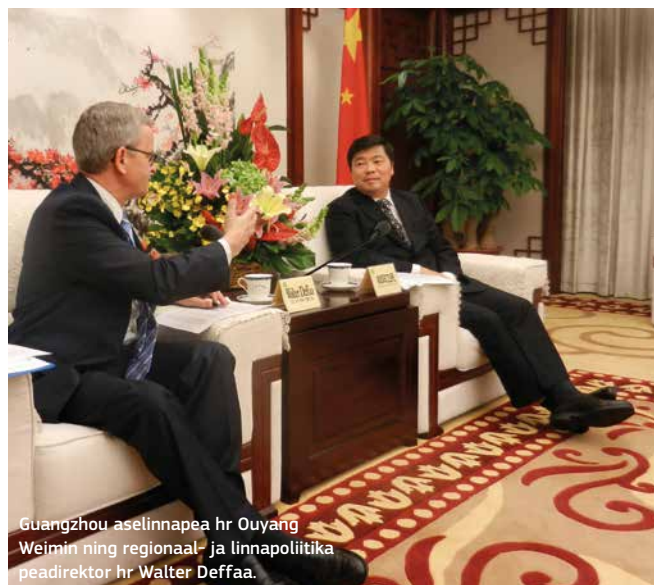
Hiina delegaadid on enamasti oma valdkonna vanemspetsialistid ja esindavad Hiina piirkondliku arengu suurt mitmekesisust. CETREGIO pakub Hiina piirkondlikele ekspertidele juhendust oma regionaalarengu poliitika loomisel.

ELi ja Jaapani programmide vahetus

Alates 2012. aastast on ELi ja Jaapani linnad käivitanud linnaarengu teemal kogemuste ja parimate tavade jagamise detsentraliseeritud protsessi.

Jaapanil ja ELil on palju ühiseid väljakutseid linnade säästva arengu valdkonnas ja programmi kaudu jagavad osapooled kogemusi sellistel teemadel nagu nn kompaktne linn, säästev areng ja suurte linnade konkurentsivõime.

2012. aasta mais organiseerisid Jaapani maa, infrastruktuuri, transpordi ja turismi ministeerium (MLIT) ning Euroopa Komisjoni regionaal- ja linnapoliitika peadirektoraat Tokyos seminari linnade arengu kohta. See tõi kokku mitmeid spetsialiste, sh kõrgemad esindajad Leipzigit, Stockholmist ja Torinost ELi poolelt ning Kanazawast, Kitakyushust ja Kumamotost Jaapani poolelt.

Guangzhou aselinnapea hr Ouyang Weimin ning regionaal- ja linnapoliitika peadirektor hr Walter Deffaa.

Tokyo seminar keskendus teemadele, mis pakkusid erilist huvi nii Jaapanile kui ka kõikidele esindatud Euroopa riikidele: linnade taaselistamine ja linnaliiklus (Leipzig, Saksamaa), vähese CO₂-heitega linnad (Stockholm, Rootsi) ja linnade arengut ergutava kultuuri- ja loomemajanduse toetamine (Torino, Itaalia). Mõlemad osapooled soovivad nende kohtumistega, mida sponsoreerivad MLIT ja EL, käivitada järgmiste aastate jooksul linnade arengu teemal asjaosaliste linnade vahel kogemuste ja parimate tavade jagamise detsentraliseeritud protsessi.

Järeltegevusena korraldatakse Brüsselis peetavate 2013. aasta lahtiste uste päevadel töötuba teemal „Putting urban development into an international context: the EU-Japan programme exchange on sustainable urban development“ (Linnade areng rahvusvahelises kontekstis: ELi ja Jaapani linnade säästva arengu programmide vahetus).

Need näited kinnitavad, et ELi väljaspool asuvad piirkonnad ja linnad on üha rohkem huvitatud koostööst regionaal- ja linnaarengu poliitika teemal. Nii Euroopa Parlament kui ka Regioonide Komitee on näidanud üles suurt huvi selle valdkonna ja komisjoniga töötamise kohta, et edendada detsentraliseeritud koostööd üleilmses mastaabis.

► LISATEAVET LEIATE SIIT

http://ec.europa.eu/regional_policy/cooperate/international/index_en.cfm

▶ MAKROPIIRKONDLIK LÄHENEMINE

DOONAU JA LÄÄNEMERE PIIRKONDADE STRATEEGIAD NÄITAVAD SAADAVAT KASU

Vidin-Calafati sild Bulgaaria ja Rumeenia vahel

Alates 2009. aastast on regionaal- ja linnapoliitika peadirektoraat kasutanud uut lähenemist piirkondadevaheliste probleemidega tegelemisel. Läänemere maades ja pärast seda ka Doonau piirkonnas on kasutusele võetud uus makropiirkondlik strateegia. Euroopa Komisjoni avaldatud esimene tegevusaruanne tõstab esile, kuidas uus makropiirkondlik lähenemine on loonud sadu uusi projekte ja aidanud sõnastada poliitika ühiseesmärgke kaasatud piirkondade jaoks olulistest valdkondades. Teiste piirkondade jaoks arendatakse uusi kavasad.

ELi Läänemere ja Doonau piirkondade strateegiad, mis hõlmavad enam kui 20 ELi ja mitte-ELi riiki, on olnud teerajajaks ainulaadsele koostööle, mis põhineb ideel, et kindlate piirkondade ühiste raskustega (keskkondlikud, majanduslikud või julgeolekuga seotud) on kõige parem tegeleda üheskoos ja saadaolevate vahendite kõige tõhusamat kasutamist on mõistlik kavandada ühiselt.

Läänemere keskkonna halvenemine oli algselt see, mis tekitas vajaduse kooskõlastatud makropiirkondliku vastuse järele selle piirkonna väljakutsetele ja võimalustele. Selle tulemuseks oli 2009. aastal vastuvõetud ELi Läänemere piirkonna strateegia (EUSBSR). ELi Doonau piirkonna strateegia (EUSDR) võeti vastu 2011. aasta juunis.

Kahe strateegia eesmärk oli probleemidega mitmepoolselt tegelemine ja praeguste ELi piiride ületamine, et teha koostööd naabritega kui võrdsetega. See mõtteviis pidi julgustama osalejaid ületama nii riigipiire kui ka saadaolevatest võimalustest strateegilisemalt ja loominguilisemalt mõtlemise barjääre.

Selline lähenemisviis loob integreeritud raamistiku, mis toob liikmesriigid ja muud samas geograafilises piirkonnas asuvad riigid kokku ühiste väljakutsetega tegelemiseks. Makropiirkondliku strateegia ülim eesmärk on koondada uued projektid ja algatused ning see lähenemine võib tuua palju kasu tugevama koostöö mõttes majandusliku, sotsiaalse ja territoriaalse ühtsuse nimel.

ELi Läänemere piirkonna strateegia (EUSBSR)

Kaheksa ELi riiki, mis moodustavad Läänemere piirkonna (Taani, Eesti, Soome, Saksamaa, Läti, Leedu, Poola ja Rootsi), puutuvad kokku mitmete ühiste väljakutsetega, mis kajastuvad ühiselt vastuvõetud strateegia tegevuskavas.

See hõlmab mitmeid prioriteetseid valdkondi, millest igaühaga kaasnevad kindlad juhtprojektid ja selgelt määratletud sihid ning näitajad. Strateegia aitab koondada kõiki

asjakohaseid ELi vahendeid ja poliitikaid ning koordineerida Euroopa Liidu, ELi riikide, piirkondade, Läänemere piirkonna organisatsioonide, rahastamisasutuste ja valitsusväliste organite tegevusi, et edendada Läänemere piirkonna tasakaalustatumat arengut. Strateegia julgustab tegema koostööd ka naaberriikidega, sh Venemaa ja Norraga.

Projektidel on kolm peamist eesmärki: mere päästmine, piirkonna ühendamine ja jõukuse suurendamine. Selle programmi juhtprojektide hulka kuuluvad järgmised.

- ▶ **Baltic Deal** töötab talunikega, et aidata vähendada põllumaadelt toitainete kadumist ja säilitada tootmis- ja konkurentsivõimet.
- ▶ **Tõhusa, ohutu ja jätkusuutliku laevaliikluse projekt (Efficient-Sea)** teeb Läänemere piirkonnast e-navigatsiooni juhtpiirkonna ja see arendab ning katsetab infrastruktuure ja teenuseid e-navigatsiooni jaoks ja jagab laialdaselt häid praktikaid.
- ▶ **Baltic Manure** teeb sõnnikust keskkonnaprobleemi asemel uuendusliku ärivõimaluse. See projekt toodab taastuvenergiat ja orgaanilist väetist.
- ▶ Projekti **BSR Stars** eesmärk on õhutada piirkondlikku konkurentsivõimet ja majanduskasvu riikidevaheliste teadusuuringute ja uuenduslikkuse kaudu, tegeledes ühiste väljakutsetega tervishoiu, energia ja säästva transpordisüsteemi valdkondades.

ELi Doonau piirkonna strateegia (EUSDR)

EUSDR hõlmab üheksat ELi riiki (Austria, Bulgaaria, Horvaatia, Tšehhi, Saksamaa, Ungari, Rumeenia, Slovakkia ja Sloveenia) ja viiete ELi mittekuuluvat riiki (Bosnia ja Hertsegoviina, Moldova, Montenegro, Serbia ja Ukraina).

Doonau valgala olulisust ELile tuleb hinnata õiglaselt. Valgalas ELi ühtekuuluvuspoliitika kaudu rakendatud poliitika ja tehtud investeeringud mõjutavad 20 miljoni elaniku elatusalalikaid. Need esindavad õigesti suunatud poliitikat piirkonna ökoloogiliste, transpordi- ja sotsiaalmajanduslike vajaduste rahuldamiseks.

ELi Doonau piirkonna strateegia toetub neljale peamisele eesmärgile: piirkonna ühendamine, keskkonna kaitsmine, jõukuse suurendamine ja piirkonna tugevdamine.

Põhiprojektide hulka kuuluvad järgmised.

- ▶ **Vidin-Calafati silla** lõpetamine Bulgaaria ja Rumeenia vahel, kuna see on üleeuroopalise transpordivõrgu (TEN-T) peatee oluline ühenduslüli. See on alles teine sild jõega paralleelselt kulgeval 630 km pikkusel piirilõigul.

ELI AADRIA JA JOONIA PIIRKONNA STRATEEGIA (EUSAIR) SUUNAS

2012. aasta 14. detsembril peetud Euroopa Ülemkogu kohtumisel palusid ELi riikide ja valitsuste juhid Euroopa Komisjonil koostada enne 2014. aasta lõppu ettepanek uue makropiirkondliku strateegia loomiseks Aadria ja Joonia piirkonna jaoks.

EUSAIR, mille aluseks on 2012. aastal komisjonis vastu võetud Aadria ja Joonia mere merendusstrateegia, hõlmab kaheksat riiki: neli ELi liikmesriiki (Horvaatia, Kreeka, Itaalia ja Sloveenia) ja neli ELi mittekuuluvat riiki (Albaania, Bosnia ja Hertsegoviina, Montenegro ning Serbia). See strateegia edendab piirkonna majanduslikku ja sotsiaalset heaolu, parandades selle külgetõmbejõudu, konkurentsivõimet ja seotust. EUSAIR võtab arvesse Aadria ja Joonia mere algatuse juba tehtud tööd, millega koguti aastal 2000 kokku piirkonna mõningate ühiste eesmärkidega riigid.

Sel ajal, kui Kreeka on ELi Nõukogu eesistujariik, korraldatakse Ateenas 6.-7. veebruaril 2014 suur sündmus, kus esitatakse strateegia tugisammaste kohta sidusrühmadega peetud intensiivsete arutelude tulemused. Eesmärk on luua fokuseeritud strateegia pragmaatiliste, realistlike ja mõõdetavate ühiste eesmärkidega, mis tugevdaks piirkonnas vastastikust täiendamist, sidusust ja koostööd. Ametlik vastuvõtt toimub eeldatavalt 2014. aasta teisel poolaastal, kui ELi Nõukogu eesistujariik on Itaalia.

EUSAIRi aitab rakendada riikidevahelise koostöö programm, mis toetab strateegia alla kuuluvate riikide koostööd kõikidel tasanditel.

- ▶ **Doonau laevavrakkide eemaldamise** projekti eesmärk on eemaldada laevavrakke Doonau, Sava ja Tisa jõgedest Serbias, Rumeenias ja Bulgaarias ning parandada navigeerimise ja ökoloogilisi tingimusi.
- ▶ **Doonau piirkonna äriforum** loob olulise võrguplatvormi enam kui 300 VKEle. See julgustab ettevõtetevahelisi koostööd ja toetab sidemeid teadmispakkujatega, nagu teadusinstituudid ja ülikoolid.
- ▶ On alanud tööd **Doonau teadusuuringute- ja innovatsioonifondi** loomiseks, ühendades riiklikud ja piirkondlikud vahendid ja võttes aluseks Läänemere piirkonna BONUS-programmi kogemused.
- ▶ **Doonau üleujutusohu** projekt edendab koostöömeetodeid 19 asutusega kaheksas Doonau piirkonna riigis, jagades andmebaase ja kaardistades üleujutusi. Seda tööd täiendab Euroopa üleujutuste eest hoiatamise süsteem (EFAS).

“ Kui soovime tagada püsivat edu, peab lähenemisviis olema valitsuse ja regionaalpoliitika plaanide keskmes. ”

Johannes Hahn – Euroopa Komisjoni regionaalpoliitika volinik

Lisakuludeta

Läänemere ja Doonau makropiirkondlikud strateegiad ei vaja töötamiseks täiendavaid ELi rahalisi vahendeid, uusi asutusi ega uut seadusandlust. Selle saavutamise nõudis suuremat sidusust raha, struktuuride ja poliitikate vahel. Strateegiate rakendamiseks tuli luua tööstruktuurid põhivaldkondade jaoks, mis valiti altpoolt lähenemist kasutava nõupidamise käigus poliitilise juhtkonnaga kõikides osalevate riikide, piirkondade või organisatsioonide valitud valdkondades, mida komisjon korraldajana toetas.

EUSBSRi ja EUSDRi kohaldamisaruanded tõstavad esile asjaolu, et makropiirkondlikud strateegiad on aidanud arendada uusi projekte või andnud hoo sisse olemasolevatele riikidevahelistele projektidele. Ainuüksi Läänemere piirkonna juhtprojekte on üle 100 ja neist on saanud alguse paljud muud projektid. EUSDRi jaoks on aga pakutud enam kui 400 projekti koguväärtusega umbes 49 miljardit eurot ja neist 150 on juba rakendamisel.

Makropiirkondlikud strateegiad loovad ELi-ülese poliitika jaoks piirkondlikke alusüksusi ja aitavad kujundada riiklikke lähenemisviise, mis ühtlustavad rakendamist ELi tasandil. Makropiirkondlik töö on avaldanud erilist mõju näiteks integreeritud merenduspoliitikale, üleeuroopalisele transpordivõrgule (TEN-T), üleeuroopalisele energiavõrgule (TEN-E) ja koostööle kodanikukaitses.

Paranenud väärtus

Piiratud eelarve korral on oluline saada sama raha eest rohkem ja makropiirkondlik lähenemine on näidanud, et suudab aidata panna ELi programme tegema koostööd suurte ühiste eesmärkide nimel.

Sveti Stefani saar, Montenegro

ELi lisaraha puudumisel on projektijuhid sunnitud aktiivsemalt võõrkapitali otsima. See on ergutanud Doonau rahastamisdialoogi, mis aitab projektide ideede jaoks raha leida ja toob kokku projektide korraldajad ja pangad, rahvusvahelised finantsasutused ja rahastamisprogrammid. Sellest on saanud alguse ka EUSBSRi stardikapital, mis annab stardiraha projektide arendamiseks nii kaugemale, et neil oleks võimalik saada laenu või toetusi.

Samuti on täheldatud, et makropiirkondlik strateegia julgustab ressursside ühendamist. See parandab ka võimalust luua makropiirkondades stardi- / varase staadiumi ja riskikapitali fonde, kuna vähestel riikidel on piisav tehingute vool selliste erifondide toetamiseks ja ülalhoidmiseks ning makropiirkond võib anda piisava kriitilise massi.

Kaasatud on ka erasektor koostöö kaudu Läänemeremaade Arengu Foorumiga või avaliku ja erasektori projektide kaudu, nagu laevavrakkide eemaldamine Doonau, Sava ja Tisa jõgedest.

Samuti on liikmesriigid koondanud ressursse kõrgema taseme prioriteetide jaoks ja algatuste käivitamiseks makropiirkondlike strateegiate raamistikus.

Parem koostöö naaberriikidega

Need kaks strateegiat aitavad parandada koostööd naaberriikidega. EUSBSRi korral on Venemaa, mis ise ei kuulu strateegiasse, nõustunud mitme ühise projektiga. Norra ja Island osalevad samuti aktiivselt projektides, eriti logistika ja sotsiaalsete küsimuste teemadel.

Ventspils, Läti

Projekt Baltic Deal töötab kogu piirkonnas talunikega.

EUSDRis, kus mõned ELi mittekuuluvad riigid võivad olla sobivad kandidaadid liiduga liitumiseks, pakub strateegia väärtuslikke kogemusi ja toimib platvormi ning võimalusena kogeda ELi poliitikaid ja protsesse ühiste tegevuste kaudu.

Tulemused ja järeldused

Aruande kohta sõna võttes ütles volinik Johannes Hahn: „Uuring näitab meie makropiirkondlike strateegiate selgeid väärtusi. Nende tugevam koostöö on põhjustanud sadade uute projektide ja uute võrgustike loomist Doonau ja Läänemere piirkondades sellistes valdkondades, nagu transport, energiaga varustamine, julgeolek või võitlus organiseeritud kuritegevuse vastu. Eelkõige ütlevad aga osalejad ise, et koostöö, sh ELi liikmesriikide hulka mittekuuluvate riikidega, on märkimisväärselt tugevnenud.”

„Kui aga soovime tagada püsivat edu, peab lähenemisviis olema valitsuse ja regionaalpoliitika plaanide keskmes, eriti uute programmide ja projektide kavandamisel järgmiseks rahandusperioodiks, ning selle toetuseks peab olema piisavalt ressursse.”

Aruanne tuletab valitsustele meelde, et on vaja poliitilist pühendumist ja strateegiate esikohale tõstmist kõikides asjakohastes poliitikavaldkondades, tagades nende kinnistumise edasistesse Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide programmidesse ning muudesse asjakohastesse ELi, piirkonna ja riigi poliitikaraamistikesse. See rõhutab ka haldusressursside olulisust eesmärkide täitmisel.

„On vaja laiaulatuslikku strateegiat, mida juhitakse peaministri kabineti tasandil ja mis ulatub keskkonna, VKEde, turismi, kultuuri, transpordi jt valdkondadeni. Seda tuleb korraldada

ristarengu strateegiana, hõlmates erinevaid ministeeriume ja valitsusväliseid organisatsioone, milleks on vaja sobivaid ressursse ja personali. Ka piirkondades endis on vaja jõuliseimat osalemist.”

Viimasel kahel aastal on arutatud ka teisi piirkondi, sh hiljutist Euroopa Parlamendi otsust makropiirkondliku strateegia võimalikkuse kohta Alpides. Liikmesriigid ja Euroopa Nõukogu on kutsunud komisjoni üles koostama ELi strateegiat Aadria ja Joonia mere piirkonnale (EUSAIR) 2014. aasta lõpuks.

Volinik Hahn rõhutab, et uute algatuste korral peaks olema selgelt näha lisaväärtust ELi tasandil ja seega tuleks neid käivitada vaid selge vajaduse korral parema ja kõrgel tasemel koostöö järele. Need peaks olema makropiirkondadele strateegilise tähtsusega ja piiratud hulga hästi määratletud eesmärkidega, mille täitmise edenemise mõõtmiseks on olemas sobivad näitajad.

„Strateegia on edukas vaid siis, kui saame rakendada kindlaid projekte, mis aitavad saavutada piirkonna eesmarke. Me peame nägema nende eesmärkide täitmisel piirkondliku koordineerimise lisaväärtust,” ütleb volinik lõpetuseks.

► LISATEAVET LEIATE SIIT

www.ec.europa.eu/regional_policy/cooperate/macro_region_strategy/index_en.cfm

ELi Doonau piirkonna strateegia:

www.danube-region.eu

ELi Läänemere piirkonna strateegia:

www.balticsea-region-strategy.eu

ELi Aadria ja Joonia piirkonna strateegia:

www.ec.europa.eu/regional_policy/cooperate/adriat_ionian/index_en.cfm

Aadria ja Joonia mere algatus:

www.faic.eu/index_en.asp

▶ OMA SÕNADEGA

ÜHTEKUULUVUSPOLIITIKA RIIKLIKUD JA REGIONAALSED PERSPEKTIIVID

Panorama tervitab teie panust!

In Your Own Words (Oma sõnadega) on *Panorama* osa, kus ühtekuuluvuspoliitika põhitariibijaid riiklikul ja regionaalsel tasandil kutsutakse oma häält kuuldavaks tegema ja andma tagasisidet Euroopa poliitika toimimise kohta kohalikul tasandil, keskendudes praegustele saavutustele ja edusammudele või vaadeldes ettevalmistusi järgmiseks programmiperioodiks.

Kuna 28-s Euroopa Liidu liikmesriigis on üle 270 regiooni ja igaühel neist on oma kindel majandus- ja kultuuri- ajalugu ning vajadused, on tähtis, et iga tasandi poliitikaloojad, haldurid ja ametnikud oleksid teadlikud ühtekuuluvuspoliitika tõelisest mõjust algtasandil.

Selles väljaandes esitleb *Panorama* vaateid kolmelt liikmesriigilt ja piirkonnalt, mis teevad plaane järgmise, 2014.-2020. aasta programmiperioodi struktuuri- ja investeerimisfondide rakendamiseks.

Tšehhi Vabariik ja Belgia pealinna Brüsseli piirkond tõstavad esile oma lähenemisviisi tuleviku prioriteetide määratlemiseks, toetudes praeguste programmide kogemustele. Samas tõstab Hollandi Põhja-Brabant esile oma uuenduslikku ja ettevõtlikku keskkonda.

Panorama võtab hea meelega vastu teie kaastöid, mida võime kasutada järgmistes numbrites:

▶ regio-panorama@ec.europa.eu

▶ HOLLAND

▶ BRABANT, EUROOPA ARUKATE LAHENDUSTE SÜDA

Põhja-Brabant on valmis uueks Euroopa programmide perioodiks. Pärast kaht aastat Euroopa eesmärkidel põhineva ühise programmi ja strateegiaga tehtud intensiivset koostööd teiste Lõuna-Hollandi provintsidega on lõpusirge juba silmapiiril.

Hollandi piirkonnal Põhja-Brabantil on Hollandi majanduses oluline roll. Selle osa Hollandi rahvamajanduse kogutoodangust, ettevõtete arv, tööga hõivatud inimeste arv ja igal aastal antavate patentide, loodud leiutiste ning uuenduste arv ületab tunduvalt Hollandi keskmist. Põhja-Brabantis asub ka Eindhoven / Brainporti piirkond, mis on Euroopa kolmas juhtiv tehnoloogiline piirkond.

Kõrgtehnoloogia ja personaalne suhtlus

Põhja-Brabant kuulub uuenduslikkuse poolest Euroopa tipp-piirkondade sekka. Põhja-Brabanti eesmärk on seda „Euroopa arukate lahenduste südame” positsiooni säilitada

ja tugevdada. Piirkond tegutseb traditsioonilises, kuid väga konkurentsivõimelises tootmiselktoris, aga sel on ka väga tugev uuenduslik sektor (nt kõrgtehnoloogia, logistika ja disain). Põhja-Brabantis on ohtralt traditsioone ja tehnoloogiat; segu kõrgtehnoloogiast ja personaalsest suhtlusest on nende edu alus.

Rakenduskava

Ambitsioonide täideviimiseks tuleb Põhja-Brabantil ja selle piirkondlikel partneritel spetsialiseeruda kindlatele majandustegevustele. Praegu lõpetab Põhja-Brabant koostöös teiste Lõuna-Hollandi provintside Zeelandi ja Limburgiga ettevalmistusi uueks rakenduskavaks (OP; Operational Programme) perioodiks 2014-2020. Selle lipu all loodi aruka spetsialiseerumise strateegia (S3). Uues OPs on erilist tähelepanu pööratud järgmistele majandusklastritele: toit, bio-/terviseteadused, biomajandus, kõrgtehnoloogilised süsteemid ja materjalid, logistika ja hooldus. Piiriülene koostöö on endiselt prioriteet.

High Tech Campus Eindhoven on Hollandi kõige „nutikam ruutkilomeeter”, kus asub üle 100 ettevõtte ja instituudi ning umbes 8 000 uurijat, arendajat ja ettevõtjat, kes arendavad tulevitehnoloogiat ja -tooteid. See keskus aitab kiirendada innovatsiooni, pakkudes hõlpsat juurdepääsu kõrgtehnoloogilistele asutustele ja rahvusvahelistele võrgustikele.

Ainulaadne vastastikune mõjutamine

Eduka ettevõtluskeskkonna loomine Lõuna-Hollandis ja eriti Põhja-Brabantis ei seisne vaid meie tegudes, vaid ka tegutsemise viisis. S3-strateegia põhineb otseselt kolme tasandi panusel: valitsused, ettevõtted ja teadusasutused. Põhja-Brabant on ületanud kolmetasandilise võrgustiku, meelitanud ligi uusi majanduspartnereid: haiglaid, transpordi- ja energiaettevõtteid ning elanike huvirühmi. Praeguse programmi käigus (2007-2013) on käivitatud üle 600 projekti, millest 400 projekti on käivitanud väikesed ja keskmise suurusega ettevõtjad (VKEed).

Euroopa ettevõtluspiirkond 2014

Põhja-Brabant on selgelt pühendunud kolmetasandilisele lähenemisele eesmärgiga edendada suurepärase ettevõtlusliimat, eriti VKEde jaoks. Hiljuti andis Regioonide Komitee selle pühendumuse eest välja prestiižika auhinna „European Entrepreneurial Award 2014” (Euroopa ettevõtlusauhind 2014). Teel aastasse 2020 on Põhja-Brabant kindel, et see kolmetasandiline meetod on taas õige lähenemine.

Bert Schampers ja Lieke van Alphen

*Avalike asjade nõunikud
Põhja-Brabanti provints*

► LISATEAVET LEIATE SIIT
www.brabant-smartsolutions.com

► TŠEHHI VABARIIK

► ETTEVALMISTUSED UUEKS PROGRAMMITÖÖ PERIOODIKS 2014-2020

PÕHIEESMÄRK ON ÕIGEL AJAL ALUSTADA

Kuigi uue programmitöö perioodi kallal alustati tegevust juba aastal 2010, on meil veel ees palju tööd, kui tahame olla kindlad, et Euroopa rahaliste vahendite kasutamine algab 2014. aasta alguses. Kuigi ELi vahendite raamistikuga tegelevad eeskirjad kiidetakse heaks alles pool aastat enne tulevase programmitöö perioodi algust, teab Tšehhi Vabariik juba oma peamisi strateegilisi prioriteete ja tulevaste programmide struktuuri põhijooni, mille põhieesmärk on majanduskasvu edendamine ja Tšehhi Vabariigi kui terviku konkurentsivõime suurendamine.

Kuna Tšehhi Vabariigis algas praegusel programmitöö perioodil ressursside tegelik kasutamine aastase hilinemisega, tuleb see kord ette valmistada korralikult ja õigeaegselt. Programmitöö perioodi 2014-2020 jaoks plaanide tegemise eest vastutab Regionaalarengu ministeerium – riiklik koordineeriv asutus. Seoses ettevalmistustöödega toetub see eelkõige saadud kogemustele ja partnerluse põhimõtte rakendamisele; kaasatud on ka mitmesugused spetsialistid ja asutuse oma töörühm. Selle aasta algusest peale on toimunud mitteametlik dialoog Euroopa Komisjoni esindajatega aitamaks ette valmistada partnerluslepingut, mis on strateegiline dokument järgmise perioodi jaoks ühise strateegilise raamistiku ressursside kasutamiseks. Partnerluslepingu kavand, mida Tšehhi

valitsus on juba arutanud, viimistletakse ja esitatakse sügisel Euroopa Komisjonile. Tehakse tõsiseid ettevalmistusi programmide, ühtse metoodilise keskkonna ja strateegiate tasandil, mille eesmärk on edendada inimressursside stabiilsust ja lihtsustada ning parandada juhtimis- ja kontrollsüsteemi läbipaistvust Tšehhi Vabariigis.

Tšehhi partnerluslepingus on selgelt esitatud riikliku arengu prioriteetid, mille saavutamine on seitsmeaastase perioodi eesmärk. Prioriteetid, mis on ka Tšehhi konkurentsivõime suurimad barjäärid, on infrastruktuur, institutsioonid, uuenduslikus ja kaasamine. Nende valdkondade toetamine aitab muuta Tšehhi Vabariiki heaks elukohaks ja samal ajal meelitada kohale investoreid ning ettevõtjaid.

Struktuuri- ja investeerimisfondide tulevikku ja minevikku ei saa lahutada. Praegusel programmitöö perioodil saadud kogemusi kasutatakse perioodiks 2014-2020 ettevalmistumisel. Võetakse arvesse positiivseid kogemusi, mis näitavad selgelt, kus oldi edukad, kuid samuti arvestatakse tehtud vigu, mida ei või eirata. Vigadest õppimine on praegusel juhul kõige väärtuslikum

kogemus. Ei saa eeldada, et niivõrd keerulist süsteemi nagu struktuuri- ja investeerimisfond saab puudusteta juhtida, kuid samuti tuleb teha vahet formaalsetel ja tahtlikel vigadel.

Selles leppisid kokku ja seda rõhutasid oma panustes Prahas 20. juunil 2013 toimunud konverentsil „Benefits of cohesion policy“ (Ühtekuuluvuspoliitika eelised) osalejad. Euroopa asutuste esindajad, riiklikud rakendusstruktuurid, ELi toetusesaajad ja spetsialistid ei arutanud sellel konverentsil vaid positiivseid tulemusi ja ELi vahendite kindlaid eeliseid Tšehhi Vabariigile (nagu üle 70 tuhande uue töökoha loomine või avaliku halduse teenuste parandamine).

Ühtekuuluvuspoliitikast mõeldakse tavaliselt kui suurepärasest tulevikuinvesteeringu võimalusest. Tuleb siiski olla teadlik poliitika algse hüvitava olemuse nihkest majanduskasvu, konkurentsivõimet, uuenduslikkust ja teadmispõhist majandust edendavale poliitikale. Me eeldame, et see üleminek avaldub toetatavates projektides, mis nõuavad ressursside tõhusamat kasutamist ja nähtavaid tulemusi tulevasel programmitöö perioodil. Strateegilise ja tõhusa projektijuhtimise rakendamine, ühtekuuluvuspoliitika ja teiste riiklike strateegiate vaheline sünergia ning kõigi asjaomaste asutuste partnerluse põhimõtte järgimine seoses poliitika täitmisega on kõik olulised teadmised, mida Tšehhi Vabariik kavatses rakendada praeguse programmitöö perioodi lõppedes ja uueks ette valmistudes.

Regionaalarengu ministeerium

Riiklik koordineeriv asutus

► LISATEAVET LEIATE SIIT
www.mmr.cz

► BELGIA

► ERF BRÜSSELI PEALINNA PIIRKONNAS

**Seistes silmitsi oluliste väljakutsetega, eriti seoses töötu-
sega ja majandusliku ning säästva arenguga, on Brüsseli
pealinna piirkond püüdnud neile reageerida viisil, mis on
kooskõlas uute eeskirjadega ja mis eelkõige täiendab selle
enda algatusi.**

Piirkondlikud asutused on püüdnud vältida tavapärastele ettevõtjatele ERFi vahendite jaotamise lõksu. Kõigepealt pandi kõik partnerid ühe laua taha istuma ja anti piirkonna kohta selge hinnang, tuues esile selle tugevused ja nõrkused.

15. märtsil 2013 osales enam kui 200 piirkondliku organi esindajat, muud esindajat ja ettevõtjat partnerlusmeetodi korraldatud üritusel, kus osalesid ka Euroopa Komisjoni esindajad.

Pealinna Brüsseli piirkond on korraldanud rea üritusi tulevaste ESIFI programmide väljakutsete ja prioriteetide arutamiseks.

Seejärel kohtus 24. aprillil umbes 40 eri valdkondade spetsialisti, et arutada tulevaste programmide väljakutseid, mis hindamisel tuvastati. Arutluse käigus toodi esile võimalik sünergia fondide ja vajaduse vahel teha tööd majandusharude kaupa, ühendades tööhõive ja koolitused investeeringuga säästvasse arengusse, uuenduslikkuse ja väikese ning keskmise suurusega ettevõtetesse. Juunis ja juulis osales üle 100 osavõtja kolmes temaatilises töötoas, mille eesmärk oli teha kindlaks ERFi ja ESFi rakenduskavade prioriteetid ja meetmed.

Ettevõtjate projektide eraldi toetamise asemel soovis korraldusamet juhtida neid kõiki ühise lähenemisviisiga, tuues kokku tulevased partnerid ja näidates, mis kasu toob koostöö tegemine kahe olulise probleemi korral: integreeritud majandussektorite arendamine ja sotsiaalmajandusliku ning piirkondliku polariseerumise probleem.

Perioodil 2007-2013 näitasid mõned toetusesaajad näiteks piirkonna endise tööstuskeskuse rajoonidest ühtse pildi loomise eeliseid. Teised tegid koostööd, et ergutada kuut keskkonnaga seotud tööstusharu, analüüsides ettevõtete loomise või arendamise võimalusi ja pakkudes nende harude ettevõtetele ulatuslikku, koordineeritud tuge.

Piirkonna väiksus ja selle majanduslike sidusrühmade lähedus moodustavad reaalse vara ning asutused usuvad, et tulevasi töökohti luuakse sünergia ergutamise ja integreeritud lähenemisviisi kasutamise. See loob võimaluse ühtedel ettevõtetel edendada uute meetodite katsetamist ja arendamist, teistel kiirendada nende meetodite kasutuselevõtmist ja kolmandatel koolitada varakult personali, kes suudaks nõudlust rahuldada või reageerida turustusvõimalustele. Lühidalt: võimaldab parandada prognoosimist, reageerimist ja koostööd.

Kooskõlas Euroopa 2020. aasta strateegiaga on Brüsseli pealinna piirkonna rakenduskava avatud uuenduslikkuse, keskkonna ja kaasatuse teemadele. Piirkond eeldab seega, et valitud projektid ei piirdu vaid ühega neist dimensioonidest.

ERFi programmitöö keskendub valitud majandussektorite elavdamisele tervikuna, kasutades kindlaid olemasolevaid vahendeid: see jälgib ja toetab mõnda algatust ja edendab kaasrahastamist avaliku või erasektori kaudu, seades eesmärgiks valitud sektorite sidususe suurendamise.

Et vahendite mõju mitte hajutada, eraldatakse ERFi raha eelkõige sektoritesse, mille sihiks on CO₂-heite vähendamine või energia- ja keskkonnamõju parandamine ja mis lõpuks loovad töökohti, mis on tõenäoliselt kooskõlas kohaliku tööjõu võimetega. Siiski võidakse valida ka projekte, mis pole niivõrd kohaliku olemusega. Kuid piirkondlik asutus pöörab tähelepanu sellele, milline nende tegelik mõju võib olla: võimendav mõju sektorile, mis sel moel ergutatuna suudab omakorda täita (lühikese või keskmise tähtajaga) positsioone, mis vastavad kohalikul ja piirkondlikul tasandil olemasolevale tööjõule. Piirkond tagab ka aruka spetsialiseerumise põhimõtte järgimise ning kasutab ja arendab vahendeid, mis pandi paika eelmiste programmitöö perioodide ajal, nt Brüsseli Greenbizz, tuleviku keskkonnainkubaator.

Sandrine Vandewattyne

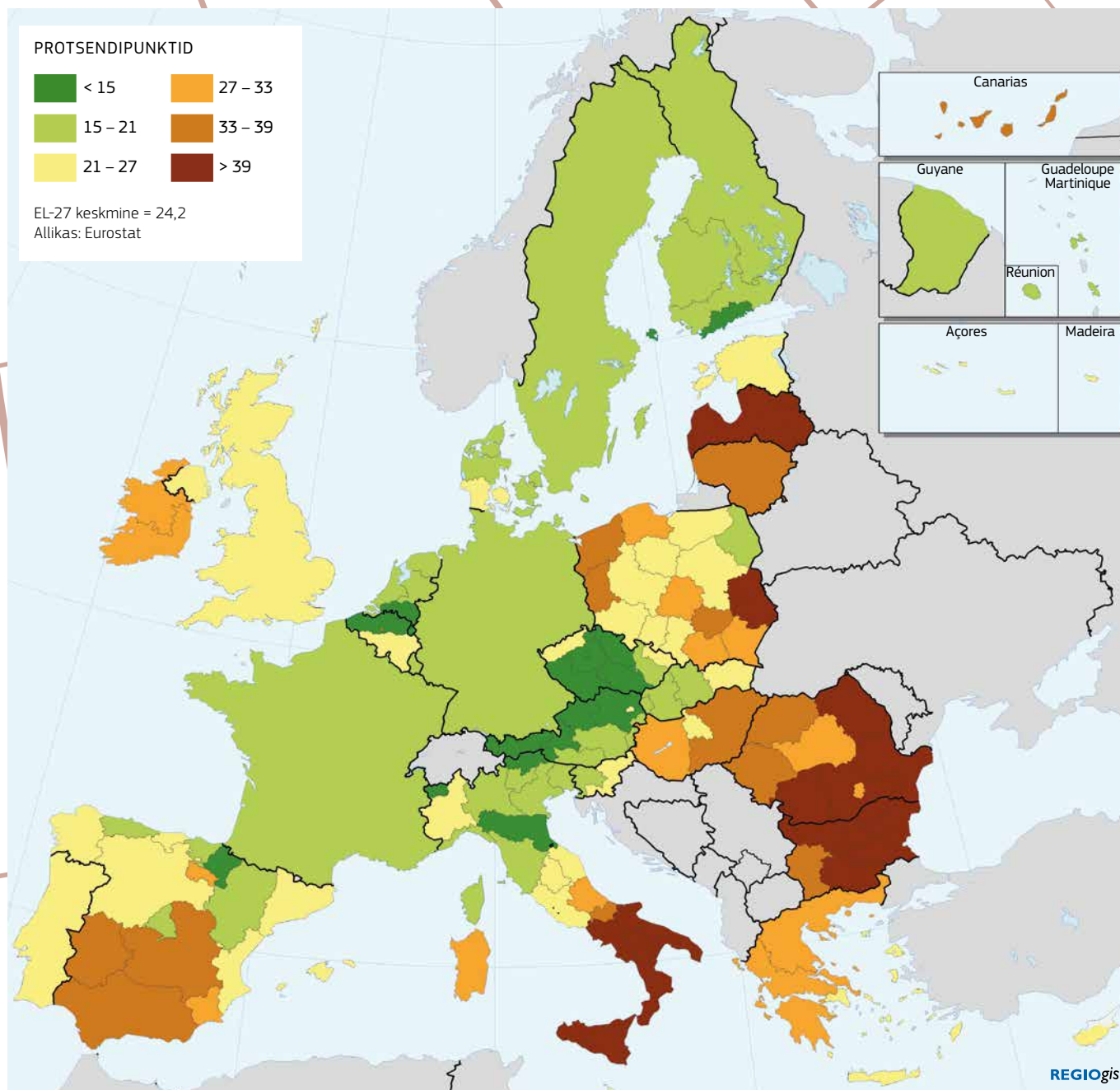
*Kommunikatsioonidirektor
Brüsseli piirkondlik avalik teenus,
piirkondlik koordineerimine, 2007.-2013. aasta
ERFi koordineerimise ja juhtimise üksus*

► LISATEAVET LEIATE SIIT
www.feder.irisnet.be

▶ VAESUSE

VÕI TÕRJUTUSE OHUS ELAVAD INIMESED, 2011

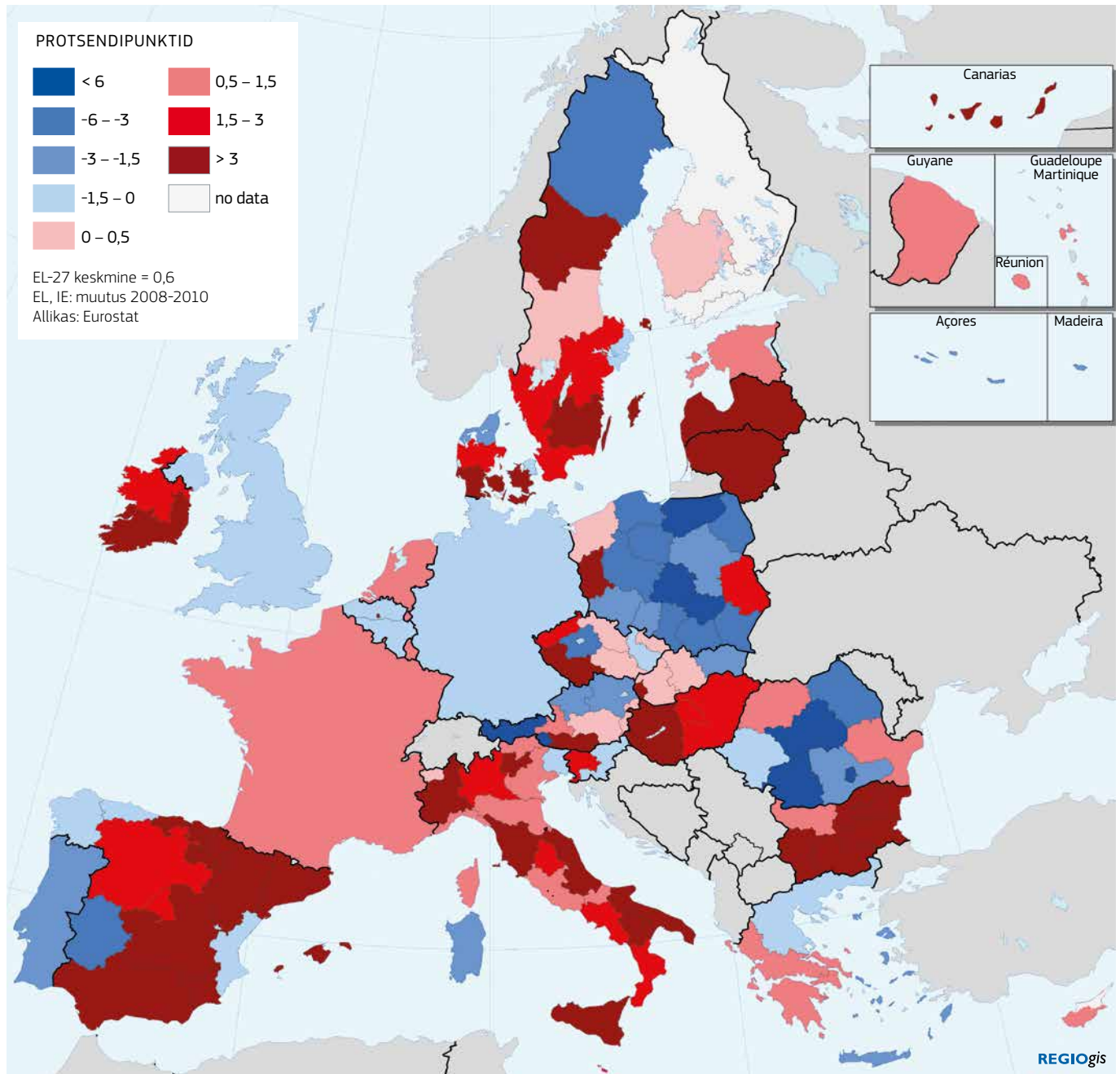

2011. aastal oli vaesuse või sotsiaalse tõrjutuse ohus elavate inimeste osakaal suurim Bulgaarias, Lõuna- ja Ida-Rumeenias, Lätis ja Lõuna-Itaalias. Samal aastal registreeriti väga kõrge vaesuse tase just Austria, Tšehhi Vabariigi ja Põhja-Itaalia piirkondades.

ELi tasandil suurendas majanduskriis vaesuse või sotsiaalse tõrjutuse ohus elavate inimeste osakaalu. Aastatel 2008–2011 suurenes see osakaal 0,6 protsendipunkti võrra. Selle mõju on tõenäoliselt rohkem märgata tulevikus, kuna kriis pole veel läbi ja mõju ilmnemiseks on vaja aega. ▶▶

▶ VAESUSE VÕI TÕRJUTUSE OHUS ELAVATE

INIMESTE OSAKAALU MUUTUS, 2008-2011

Vaesuse või tõrjutuse ohu mõju oli suurim kriisist enim mõjutatud kuues liikmesriigis (Eesti, Kreeka, Iirimaa, Läti, Leedu ja Hispaania), kuid see mõjutas tugevasti ka Itaaliat ja Bulgaariat.

Mitmes suures liikmesriigis täheldati vaesuse või tõrjutuse ohus siiski vaid väikest tõusu, nt Saksamaal ja Ühendkuningriigis, või isegi kergest langust, nt Poolas ja Rumeenias.

▶ UUDISED

[LÜHIUUDISED]

▼ FOTONÄITUS 100 EURBAN

Sel aastal esitab OPEN DAYS uut visuaalset külge. Näitus „100 Urban solutions” (100 Urbani lahendust), mis on üleval mitmel OPEN DAYSi üritusel ja väljas ka Brüsseli tänavatel, kajastab juhtumiuuringutel ja ülekantavatel headel tavadel põhinevaid linnalahendusi (nt jäätme-/veetöötlus; ühistransport; majutus jne), rõhutades programmitöö perioodi 2007-2013 saavutusi. Nende jaoks, kes ei saa Brüsselisse tulla, avaldatakse fotod ja neid tutvustavad tekstid ka veebis.

▶ LISATEAVET LEIATE SIIT
http://ec.europa.eu/regional_policy/conferences/od2013/exhibitions.cfm

▼ PROJEKTIDE NÄHTAVAKS MUUTMINE

Enam kui 120 ERFi INFORMi võrgustiku liiget ja ühtekuuluvusfondi kommunikatsiooniametnikku kohtusid 30.-31. mail Budapestis, et vahetada kogemusi, esitada saadud õppetunde ja kehtestada hea tava.

Erlist tähelepanu pöörati kahele teemale: projekti algusest peale toetuse-saajate kaasamine kommunikatsioonitegevustesse (sellele keskendus Malta juhtumiuuring) ja kommunikatsioonistrateegiate ettevalmistamine järgmiseks rahastamisperioodiks (Hollandis töötab ühe strateegia kallal 4 piirkonda).

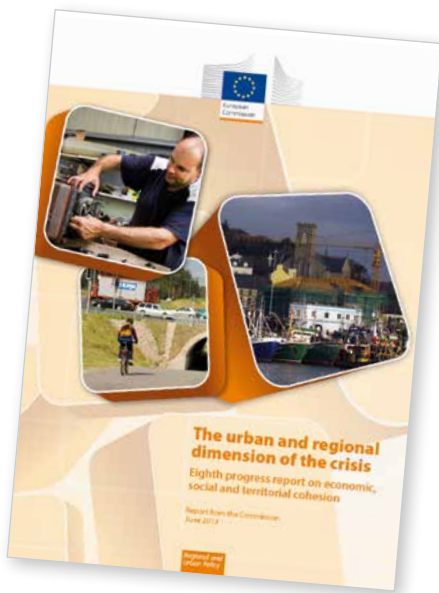
Päevakord ja kõik teised esitlused on INFORMi võrgustiku sündmuste lehel. Samal ajal edenevad ettevalmistused eelseisvaks konverentsiks „Telling the Story” (Loo jutustamine), mis toimub Brüsselis 9.-10. detsembril 2013. See suur konverents, mida korraldab regionaal- ja linnapoliitika peadirektoraat koostöös tööhõive ja sotsiaalküsimuste peadirektoraadiga, on pühendunud ELi ühtekuuluvuspoliitika saavutuste edasiandmise olulisuse rõhutamisele.

Põhiteemad on liikmesriikides kommunikatsiooni hea tava esitamine, perioodi 2014-2020 teavitamis- ja kommunikatsioonieeskirjade lõppversioon ning Eurobaromeetri 2013 tulemused teemal „Citizens’ awareness and perceptions of EU Regional policy” (Elanike teadlikkus ja ettekujutus ELi regionaalpoliitikast).

Lisaks korraldatakse töötubasid / avalikke arutelusid valitud kommunikatsiooniprobleemide kohta (sotsiaalmeedia, teavituskampaaniad, avatud projektide päevad jne) ja praktilisi koolitusi. Eesmärk on pakkuda haldusastutustele enne programmi kommunikatsioonistrateegia lõpetamist õigeaegseid, kasulikke näpunäiteid.

▶ LISATEAVET LEIATE SIIT
http://ec.europa.eu/regional_policy/informing/events/201305/index_en.cfm

KAHEKSAS TEGEVUSARU- ANNE: VAJADUS ÜHTEKUULUVUS- POLIITIKA JÄRELE ON SUUREM KUI KUNAGI VAREM

Perioodil 2008 kuni 2012 kasvas töötuse määr ELi neljas piirkonnas viiest. Lisaks langes SKT perioodil 2007 kuni 2010 kahes piirkonnas kolmest. Selle kriisi mõju oli laialatuslik ja hõlmas nii rohkem kui ka vähem arenenud piirkondi. Selle tulemusena on ELi piirkondadevahelised lõhed hakanud pärast pikka lähenemisperioodi taas suurenema.

See äärmuslik ebaedu on välja toodud kaheksandas tegevusaruandes majandusliku, sotsiaalse ja territoriaalse ühtekuuluvuse kohta: „The regional and urban dimension of the crisis” (Kriisi piirkondlikud ja linnadimensioonid), mille Euroopa Komisjon täna vastu võttis. Selles avaldub piirkondliku tööhõive, sisemajanduse kogutoodangu, eluasemete hindade ja kasutada jääva tulu vapustav vähenemine. See näitab, et kuigi otsesed välisinvesteeringud ja ekspordimahud taastusid kriisist kiiresti, jäävad impordimahud kriisieelsele tasemele endiselt tunduvalt alla.

► LISATEAVET LEIATE SIIT
http://ec.europa.eu/regional_policy/information/reports/index_en.cfm

EXTREMADURA ESITLEB ARUKA SPETSIALISEERUMISE STRATEEGIAT

24. juunil esitles Hispaania piirkond Extremadura Brüsselis Regioonide Komiteele oma aruka spetsialiseerumise strateegiat (RIS3). Piirkonna ase-president Cristina Teniente ning regionaal- ja linnapoliitika peadirektoraadi direktor Raoul Prado rõhutasid selle strateegia olulisust piirkondliku majanduse ümberkorraldamise vahendina, mis on äärmiselt tähtis rahakasutuse optimeerimiseks perioodil 2014–2020.

Extremadura on kaasanud aruka spetsialiseerumise strateegia oma uuenduslikkuse ja ettevõtluse strateegiasse nimega ONE (Organising a New Extremadura; uue Extremadura korraldamine), tehes sellest piirkondliku majandusstruktuuri ühe aluse. Strateegia keskendub neljale teemale: loodusressursside pikaajaline haldamine, kõrge lisaväärtusega toiduainetööstused, taastuvenergia ja elukvaliteedil põhinev turism. Need neli teemat on lähtepunktiks strateegiale, mis on piisavalt paindlik, et seda saaks kogu programmitöö perioodi ajal üle vaadata ja muuta, et see ergutaks piirkonna tugevusi.

Esitluses toodi esile ka see, kuidas strateegia arendamine kaasas aktiivselt kohalikke sidusrühmasid foorumi kaudu, mis toimus 2013. aasta veebruaris ja kus osales üle 500 elaniku, akadeemiku, ettevõtja ja kohaliku omavalituse esindaja aitamaks määratleda tuleviku prioriteete. Järgmine etapp on RIS3-strateegia esitamine Euroopa Komisjonile heakskiitmiseks, mis on osa liikmesriikide *eeltingimustest*.

► LISATEAVET LEIATE SIIT
<http://one.gobex.es>

Kogumaksumus:

3 496 000 eurot

ELi toetus:

1 000 000 eurot

▶ IDA-INGLISMAA, ÜHENDKUNINGRIIK

▶ ELEKTROONILINE ANDUR

SÄÄSTAB RESSURSSSE VEETORUSTIKU JÄLGIMISEGA

Veekadu maa-alustest veetorudest läheb raisatud vee arvelt maksma miljoneid. Ühendkuningriigi ettevõtte Syrinix Ltd on arendanud nutika torustikujälgimissüsteemi lekete tuvastamiseks ja remonditööde tegijate hoiatamiseks.

Norwichis, Ühendkuningriigis asuv Syrinix on noor VKE, mis on arendanud keerukaid andureid ja signaalitötlusseadmeid veetorude jälgimiseks.

Ettevõtte arengut on toetatud omakapitaliga vähese CO₂-heite innovatsioonifondist (LCIF), kohalikust varase staadiumi riskikapitali fondist, mida kaasrahastab Euroopa Regionaalarengu Fond (ERF), ettevõttele Syrinix eraldatud kapitaliinvesteeringu summa on 810000 naela (1 miljon eurot). LCIFi investeeringud tehakse alati paralleelselt erasektori kaasinvesteeringutega; ta võib valitud projektide puhul ühiselt rahastada ka teiste erainvestorite kaasinvesteeringuid.

2010. aastal lasi Syrinix välja TrunkMinderi, nutika veetorude jälgimissüsteemi, mis kasutab torudele 500- kuni 750-meetrite vahedega paigutatud andureid. Andurid tuvastavad pisikesi lekkeid ja edastavad automaatse hoiatuse otse asjakohasele asutusele, mis saab seejärel lekkekoha parandada enne toru lõhkemist või suuremat veekadu.

Nutikat jälgimissüsteemi juba kasutatakse erinevates vee-ettevõtetes kogu Ühendkuningriigis, millega säästetakse aja, töö ja ressursside pealt miljoneid.

TrunkMinder annab infrastruktuuri haldajatele peamist teavet lekke asukoha kohta (meetrise täpsusega), andes varase hoiatuse veevõrgu katastroofiliste rikete vältimiseks ja edastab kohe lõhkemishoiatuse.

Syrinix on arendanud ka TransientMinderi, mis vähendab rõhumuutuse kahjulikku mõju. Klapi sulgumine või kiire avanemine võivad olla kahjulikud, kuna rõhumuutus kurnab ja vahel kahjustab ohtlikult teisi kohaliku veevõrgu osi.

Viimase kahe aasta jooksul on Syrinixist saanud veesektori infrastruktuuri halduse tehnoloogia juhtiv spetsialist ja nad peavad läbirääkimisi ettevõtetega Austraalias, USAs ja Lähis- ja Kaug-Idas.

LCIF teeb varase staadiumi omakapitali investeeringuid Ida-Ingliismaa VKEdesse, mis arendavad uusi ja uuenduslikke tooteid või kasutavad vähese CO₂-heitega ja keskkonnasõbralikku töötlemisviisi. Fondi rahastab ERF 20,5 miljoni inglise naelaga (25,3 miljonit eurot) ja erasektori investeeringud rohkem kui 17 miljoni inglise naelaga (21 miljoni euroga) – kokku üle 50 miljoni inglise naela (61,7 miljoni euro) eest investeeringuid Ida-Ingliismaal. Fond töötab 2015. aasta detsembrini.

▶ LISATEAVET LEIATE SIIT

www.syrinix.com

www.lowcarbonfund.co.uk

▶ ANDALUUSIA, HISPAANIA

▶ ENERGIATÕHUSAD

VALGUSTUSSÜSTEEMID ANDALUUSIAST

Kogumaksumus:
10 295 000 eurot
ELi toetus:
1 153 000 eurot

Barbate, mis asub Cádizis Lõuna-Andaluusias, on üks Hispaania valdadest, mida töötus on kõige tõsisemalt mõjutanud. Kalandusel ja turismil põhineva majandusega Barbate'il on üks seni raskemaid perioode.

Kuid alates 2009. aastast on linn võõrustanud üht olulist ärialgatust Andaluusias, Light Environment Control SL (LEC), ettevõtet, mis on ELi vahendite toetusel märkimisväärselt parandanud kohalikku kahjustatud majandust. Täpsemalt öeldes on loodud 82 otsest töökohta, enamik neist äärmiselt spetsialiseerunud inseneride jaoks, ja see aitab ka säilitada Andaluusia elanike andeid, kes ilma selle projektita ei suudaks Hispaanias karjääri edendada.

LEC asutati 2009. aastal, millele järgnes neli aastat uurin-
guid tõhusama ja odavama valgustussüsteemi arendami-
seks. Avalikud haldusasutused ja ettevõtted saavad aru, et
valgustus on üks nende suurimaid püsikulusid.

2007. aastal selle teadusuuringute etapi ajal valgustas LEC
esimese Euroopa linna, kasutades kaugjuhitavat LED-teh-
noloogiat. Haldusasutuste ja ettevõtete positiivne tagasiside
julgestas neid edasi püüdema ja uurima, kujundama ning
tootma oma valgusteid.

2009. aastal algas uurimis-, arendus- ja innovatsioonikeskuse
ning LED-tehnoloogia tootmise keskuse rajamine. 6 500 m²
suuruses hoones asub töötluskeskus, elektroonika puhastusruum,
värvimisala, heleduse tähistamise ala ja koosteala.

LED-tuled vähendavad märkimisväärselt energiatarvet ja
selle tulemusena ka kulutusi; need on 100% ringlussevõe-
tavad ja vastupidiselt tavapärasele valgustitele ei sisalda
need mingeid saasteaineid, nagu plii, kaadmium ja elavhõbe.
Lisaks ei tekita need infrapuna- või ultraviolettkiirgust ja
kiirgavad vähem kuumust, vähendades seega energiakadu
ja õhu konditsioneerimist.

Saadud kogemuste najal on LEC arendanud sise- ja välis-
valgustuse lahendusi ning tänavavalgustuse juhtimiseks
omandusliku tarkvara StelUrban. See reguleerib valgustust
tegelike vajaduste järgi, säästes nii energiat veel enam. Tark-
vara on pilvepõhine, nii et sellele on võimalik juurde pääsuga
igast mobiilseadmest. Lisaks on sellel süsteem kasutajate
hoiatamiseks võimaliku lubamatu ühendamise või tarbimise
või muu paigaldusrikke eest.

Kogu tootmisprotsessi juhtimine võimaldab ettevõttel luua
klientide vajadustele kohandatud lahendusi. LECd peetakse
praegu peamiseks LEDide tootjaks Andaluusias ja üheks suu-
rimaks Hispaanias. See teeb valgustustöid näiteks Mehhikos,
Brasiilias, Peruus ja Marokos ning on saanud Sevilla Ülikooli
innovatsiooni auhinna ja Andaluusia regionaalnõukogu kii-
tuse uuenduslikkuse ja teadussaavutuste kategoorias.

▶ LISATEAVET LEIATE SIIT
<http://www.lecsl.com/web/?lan=en>

▶ EUROOPA TERRITORIAALNE KOOSTÖÖ

▶ KOGEMUSTE JAGAMINE

VKEDE JAOKS PROJEKTIDE RAHASTAMISE KOHTA

Kogumaksumus:
1 995 000 eurot
ELi toetus:
1 567 000 eurot

Projekt FIN-EN aitab liikmesriikidel jagada teavet ja häid kogemusi finantskorralduse vahendite ja erafinantseerimise kasutamise kohta VKEde toetamiseks.

Finantskorralduse vahendid (FKV) on liikmesriikidele Euroopa Komisjoni pakutav võimalus saavutada poliitikaeesmärke. Rahastamisvahenditel võib olla erinevaid vorme, näiteks laen, laenugarantii, omakapital, riskikapital või mikrorahastus. Need võimaldavad liikmesriikidel kaasata erakapitali ja kasutada avaliku sektori ressursse projektide rakendamisel tõhusamalt.

Raha, kui seda õigesti olukordades ja õigesti kasutada, võib mängida võtmerolli regionaalpoliitika tõhususe ja tulemusliku elluviimise maksimeerimises, mis on praegustes majanduslikes ja finantstingimustes selge prioriteet. Hiljutised andmed näitavad, et iga avalikest ressursidest tulnud euro võimendus üheks kuni kaheks euroks laenude puhul, üheks kuni kolmeks euroks omakapitali investeringute puhul ja üheks kuni kaheksaks euroks garantiilaenude puhul.

FIN-ENi projekt „Ettevõtete finantskorralduse meetodite jagamine” hõlmab 13 partnerit 13 riigist ja selle eesmärk on analüüsida ning jagada kogu Euroopa piirkondlike ja riiklike asutuste kogemusi, et kasutada finantskorralduse vahendeid võimalikult tõhusalt.

Projekti alusel, mida juhib Itaalia ettevõtte Finlombarda S.p.A., Lombardia piirkonna asutus, mida rahastatakse Euroopa territoriaalse koostööprogrammi INTERREG IVC kaudu, on loodud üleeuroopaline FKV kasutajate võrgustik, et anda platvorm rakendamisprotsessi iga etapi (programmitöö, rakendamine,

jälgimine ja aruandlus) arutamiseks, et leida sarnastele probleemidele kindel lahendus.

Arendamisel on põhjalik andmebaas teabega partnerite rakendatud finantskorralduse vahendite kohta. Analüüsitud on umbes 45 rahastamisvahendi kasutamise kogemust (6 garantiiskeemi, 10 laenuskeemi, 13 omakapitali ja 16 ühendatud vahendit).

Loodud on veebisait, et teave erinevate rahastamisvahendite kohta oleks vabalt kättesaadav. See pakub ka finantskorralduse juhiseid, keskendudes lõksudele, mida vältida, parimatele tavadele, mida kasutada, selgetele eeskirjadele rahastamisvahendite loomise ja rakendamise ning võimalike finantsvahendajate kohta.

Koostööd ja heade tavade vahetamist osalejate vahel edendatakse temaatiliste tööruhmade, õppekäikude ja teabe jagamise korraldamise kaudu.

Uued Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondi eeskirjad perioodiks 2014–2020 nõuavad FKV laialdasemat kasutamist ühtekuuluvuspoliitikas. Kogemused, mis on saadud kolmeaastase projekti käigus, mis töötab 2014. aasta detsembrini, aitavad edendada nende rahastamisvahendite laialdasemat kasutamist järgmisel programmitöö perioodil ja toetada suuremat hulka VKEsid.

▶ LISATEAVET LEIATE SIIT
www.fin-en.eu

Kogumaksumus:
1 844 000 eurot
ELi toetus:
464 000 eurot

► STŘEDNÍ ČECHY, TŠEHHI VABARIIK

► RENOVEERITUD KOOL

EBASOODSAS OLUKORRAS OLEVATE NOORTE TAASINTEGREERIMISEKS

Tšehhi Vabariigis Kladno-Vrapices asuv kutse- ja erikool aitab anda ebasoodsas olukorras olevatele noortele praktilisi oskusi ja kutsestifikaadi, mis aitab neil tööturule siseneda.

Praha suurlinnapiirkonna servas tööstusalal asuv kool on kaasaegne ja renoveeritud, et see oleks tõhus ja progressiivne õppeasutus, mis saab aidata ühiskonna äärealade noortel õppida uusi oskusi ja leida tööd.

Kladno-Vrapice kutse- ja erikool (Odborné učiliště a Praktická škola) on täielikult ümber tehtud, sh ehitati ümber kooli 750 m² katus, et saaks kasutada ka klassiruumi pööningul ja lisada uusi olulisi kooliruumi.

Renoveerimistöde rahastamiseks on kool saanud erinevatelt programmideelt 47,7 miljonit Tšehhi krooni, sh ERFi Kesk-Böömimaa piirkonna regionaalse tegevusprogrammi toetus 12 miljonit Tšehhi krooni.

Koolikompleksis asub nüüd spetsiaalne nõuandekeskus, kooli kontor ja kuus uut klassiruumi praktikantide ning nende juhendajate jaoks. Lisaks katusealustele lisaruumidele on nüüd koolis moodne köök, kus näiteks ametit õppivad meditsiiniõed saavad õppida valmistama sooje eined ja jooke.

Puudega õpilaste aitamiseks on ehitatud takistustevaba sissepääs koos liftiga, mis lihtsustab juurdepääsu ja võimaldab neil õppida aedniku- või elektriкуametit.

Pakutakse õpipoisija kursuseid, et õpilased saaks puusepa, elektrikuga, lilleseadja, parameedikuga, meditsiiniõde, toitlustaja, maalri ja siseviimistleja, lukksepa, müüri ladu ja jm kvalifikatsiooni.

Kool võtab vastu õpilasi ka vaid põhiharidusega peredest, nagu romad, et neil oleks võimalik põhioskusi omandada. Aitamaks integreerida sotsiaalselt ebasoodsas olukorras olevaid rühmi, on oluline pakkuda ka taskukohaseid ja kvaliteetseid sotsiaalteenuseid. See kool on osa keerukast abivõrgustikust.

Koolilt eeldatakse kohaliku tööhõive taseme tõstmist, vähendades vaid põhiharidusega töötute inimeste arvu.

„Me otsime parimaid viise, kuidas õpilasi edasi aidata, julgustada neid saama kellekski, keda austatakse, olema oskuslik ja asjatundlik ning leida hea töö. Meie eemärk on luua kaasaegne kool, mis suudab ELis oma asutuste ja õppemeetodite kvaliteedi kaudu teistega võistelda,“ ütleb kooli direktor Ivana Sedláková.

► LISATEAVET LEIATE SIIT
www.ouvrapice.cz

▶ ÜHTEKUULUVUSPOLIITIKA PERIOODI 2007-2013 JÄRELHINDAMINE

MIDA SAAME ÕPPIDA KRIISIAJAL POLIITIKA RAKENDAMISE HINDAMISEGA?

On aeg hakata kavandama programmitöö perioodi 2007-2013 järelhindamist. Juriidilise nõude alusel peab Euroopa Komisjon lõpetama hindamise 2015. aasta lõpuks. Regionaal- ja linnapoliitika ning tööhõive ja sotsiaalküsimuste peadirektoraadid koordineerivad mitmeid temaatilisi hindamisi, pöörates tähelepanu erinevatele rakendamise ja ühtekuuluvuspoliitika mõju külgedele.

Programmitöö perioodi 2000-2006 kohta tegi regionaal- ja linnapoliitika peadirektoraat väga põhjaliku järelhindamise, mis hõlmas 19 töopaketti 5-aastase perioodi jooksul ja lõpetas aastal 2012. Seekord on see ülesanne rohkem keskendatud. Mõnda perioodi 2000-2006 hindamisel tõstatatud küsimust arutatakse põhjalikumalt, kuid uuritakse ka uusi valdkondi. Kuna praegune programmitöö periood pole hindamise tegemisel veel lõppenud, pööratakse vähem

tähelepanu sekkumisvaldkondadele, mille mõju täheldamiseks kulub rohkem aega (nt infrastruktuur).

Mõned hindamise põhiküsimused on järgmised.

- ▶ Milline mõju oli Euroopa Regionaalarengu Fondil (ERF) ja Ühtekuuluvusfondil? Mis juhtus regionaalpoliitikaga kriisi ajal? Kas regionaalpoliitika programmidel õnnestus sel ajal säilitada arenguinvesteeringud? Mida ütleb kriis meile liikmesriikide eri valitsustasandite tugevuste kohta?
- ▶ Mida ERF toetab VKEde ja uuenduslikkuse valdkondades? Kas kasutatakse sekkumisi, mis on majanduskirjanduse põhjal kõige tõhusamad? Milliseid tõendeid on nende sekkumiste mõju kohta?
- ▶ Kas ERF toetab suurettevõtteid? Kui nii, siis mille tegemiseks ja milline on olnud mõju?
- ▶ Mis on ERFi toetusel loodud riskikapitali skeemide põhimõtted ja esmased tulemused? Millised on kulud?

Edukad ERFi rahastatud ettevõtete toetamise projektid (vasakult paremale): taastusravi uurimiskeskus – tipptaseme klaster, Saksimaa, Saksamaa; Ravensbourne'i ettevõtluse ökokubaator, London, Ühendkuningriik; BIC Granada, osa uuenduslikkuse ja äritegevuse arenduse motivatsiooniprogrammist, Andalusia, Hispaania.

- ▶ Milliseid transpordi ja keskkonna infrastruktuure on struktuurifondide toetusel rajatud? Kas varasemate kogemuste põhjal jäävad need tõenäoliselt finantsiliselt jätkusuutlikuks?
- ▶ Kuidas on struktuurifondid investeerinud energiatõhususse ja millised on olnud selle mõjud? Millised liikmesriigid on olnud edukad ja miks ning milliste takistustega on teised kokku puutunud?
- ▶ Mis on turismi, kultuuri, looduspärandisse ja loomesektorisse investeerimise põhimõtted? Millised on investeeringute põhitüübid ja milliseid tõendeid on nende tõhususe kohta?
- ▶ Mida on Euroopa territoriaalse koostöö programmid saavutanud, eriti teadusuuringute, tehnoloogia ja uuenduslikkuse, keskkonna kaitsmise ja parandamise ning transpordi valdkondades? Kuidas on riikide- ja piirkondadevahelised programmid mõjutanud poliitika arendamist ELis?
- ▶ Milliseid integreeritud linnaarengu strateegiaid struktuurifondidest toetatakse? Mis tähtsus on sotsiaalsesse infrastruktuuri investeerimisel?

2015. aasta lõpus koostatakse koondaruanne ja temaatilised aruanded hindamise iga osa kohta ja ka riikide ja piirkondade aruanded, mis on kättesaadavad elektrooniliste kaartide kaudu.

Kasutatavad meetodid hõlmavad kirjanduse ülevaatusi, andmeanalüüsi, juhtumiuuringuid, küsitlusi, makro- ja valdkonnapõhise majanduse mudeleid. Esimese etapina on regionaal- ja linnapoliitika peadirektoraat käivitanud korraldusametuste igaaastastes rakendusaruannetes esitatud andmete hindamise. See ühtlustab hindamise hilisemaid tööpakette ja aitab perioodi 2014-2020 programmide koostamise eest vastutajatel parandada oma jälgimissüsteemide kvaliteeti ja loetavust.

Lisaks analüüsile ja hindamistulemustele peetakse kogu protsessi vältel mitmeid arutelusid akadeemiliste ja temaatiliste spetsialistide ning nendega, kes vastutavad 28 liikmesriigis poliitika kavandamise ja rakendamise eest. Regionaal- ja linnapoliitika peadirektoraat eeldab, et selle dialoogi jooksul saavad liikmesriigid ja piirkonnad kätte hindamistulemused ja võtavad neid arvesse perioodi 2014-2020 programmide puhul, mis on 2015. aasta lõpus endiselt väga varases rakendamise staadiumis.

Perioodi 2000-2006 järelhindamine mõjutas tugevalt programmitöö perioodi 2014-2020 kavandamist. Hindamistulemustes leiti põhjendus kõikidele järgmistest: keskendumine kindlatele eesmärkidele – riikliku või piirkondliku konteksti põhine, tulemusnäitajate nõue esitada seda eesmärki baasväärtuse ja sihi kaudu –, kokkulepitud määratlustega ühiste näitajate kasutamine, jälgimise ja hindamise rollide selgitamine ning mõju hindamise nõue korraldusametuste jaoks. Regionaal- ja linnapoliitika peadirektoraat eeldab, et see järelhindamine võimaldab paremini mõista, kuidas ühtekuuluvuspoliitika kavandamist ja mõju parandada.

▶ LISATEAVET LEIATE SIIT

http://ec.europa.eu/regional_policy/impact/evaluation/index_en.cfm

►KALENDRIKUUPÄEVAD

7-10. OKTOOBER 2013

_Brüssel (BE)

OPEN DAYS 2013

28.-29. OKTOOBER 2013

_Bukarest (RO)

Teine EL-i Doonau
piirkonna strateegia
aastafoorum

8. NOVEMBER 2013

_Brüssel (Belgia)

Piirkonnad aruka spetsiali-
seerumise kaudu saavutatud
uue kasvu mootoritena

9.-10. DETSEMBER 2013

_Brüssel (BE)

Konverents
"Telling the story"

6.-7. VEEBRUAR 2014

_Ateena (Kreeka)

Konverents ELi Aadria
ja Joonia piirkonna
strateegia kohta

31. MÄRTS 2014

_Brüssel (Belgia)

RegioStars

Lisateavet ürituste kohta leiate Inforegio
veebisaidi jaotisest Päevakord:

[http://ec.europa.eu/regional_policy/
conferences/agenda/index_et.cfm](http://ec.europa.eu/regional_policy/conferences/agenda/index_et.cfm)

Soovime kuulda ühtekuuluvuspoliitika
saavutustest teie regioonis, tuues esile
tulemusi ja käegakatsutavaid eeliseid elanikele,
ning teie arvamusi ettevalmistuste kohta
järgmiseks programmiperioodiks.

Valitud kaastööd avaldatakse
ajakirja *Panorama* järgmises väljaandes.
Saatke oma ettepanekud (maksimaalne
pikkus 600-700 sõna) aadressile:

regio-panorama@ec.europa.eu

TEHKE OMA HÄÄL KUULDAVAKS

■ Väljaannete talitus

Euroopa Komisjon, Regionaal- ja linnapoliitika peadirektoraat
Teabevahetus – Ana-Paula Laissy
Avenue de Beaulieu 1 – B-1160 Bruxelles
E-post: regio-panorama@ec.europa.eu
Veebileht: http://ec.europa.eu/regional_policy/index_et.cfm

